

Ikt. sz.: FFB-42/23-2/2024.

FFB-12/2024. sz. ülés
(FFB-44/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Fenntartható Fejlődés Bizottságának**
2024. november 22-én, pénteken, 10 órakor
az Országház Herman Ottó termében (földszint 10.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása</i>	5
<i>Dr. Nagy István tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	10
<i>Dr. Nagy István válasza</i>	24
<i>Egyebek</i>	36
<i>Az ülés berekesztése</i>	36

Napirendi javaslat

1. Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Dr. Keresztes László Lóránt (LMP), a bizottság elnöke
Bencsik János (Fidesz), a bizottság alelnöke

Erdős Norbert (Fidesz), a bizottság alelnöke
Szabó Rebeka (Párbeszéd), a bizottság alelnöke
Becsó Zsolt (Fidesz)
Dr. Ferencz Orsolya (Fidesz)
Varga Gábor (Fidesz)
Harrach Péter (KDNP)
Gelencsér Ferenc (Momentum)

A bizottság titkársága részéről

Hatvani Szabolcs bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászóló

Dr. Nagy István agrárminiszter

Megjelentek

Balczó Bertalan helyettes államtitkár (Agrárminisztérium)
Dr. Rác András államtitkár (Agrárminisztérium)
Zambó Péter államtitkár (Agrárminisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! A Fenntartható Fejlődés Bizottsága 2024. november 22-ei ülését ezennel megnyitom. Köszöntöm a bizottság tagjait, köszöntöm a megjelent vendégeinket, munkatársainkat. Megállapítom, hogy a bizottság határozatképes.

Képviselőtársaimnak előzetesen megküldtük a mai ülés tervezett napirendi sorát. Kérem, hogy aki támogatja a mai napirendi sort, szavazatával támogassa! (Szavazás.) A bizottság egyhangú döntéssel elfogadta a mai napirendünket.

Dr. Nagy István agrárminiszter meghallgatása

Mai egyetlen érdemi napirendi pontunk, az 1. napirendi pontunk dr. Nagy István agrárminiszter úr éves meghallgatása az országgyűlési törvény 41. §-a alapján. Tisztelettel köszöntöm dr. Nagy István agrárminiszter urat, és köszöntöm munkatársait, dr. Rác András államtitkár urat, Zambó Péter államtitkár urat, Balczó Bertalan helyettes államtitkár urat. Tájékoztatom miniszter urat és munkatársait, hogy a mai ülésen nem alkalmazunk időkeretet. Először miniszter úrnak lesz lehetősége, hogy tájékoztatást adjon az elmúlt egy év tevékenységeiről, majd a bizottság tagjai tudnak reagálni, illetve kérdéseket megfogalmazni, és utána természetesen miniszter úrnak lesz lehetősége a válaszra. Öné a szó, miniszter úr.

Dr. Nagy István tájékoztatója

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen. Igen tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Egy kihívásokkal teli esztendő áll mögöttünk, hiszen annyi nehézséggel kellett küzdeni és annyi intézkedést kellett hozni, ami bizony nagyon sok erőfeszítést igényelt. Ha figyelembe vesszük az éghajlatváltozásban bekövetkezett hatásokat, azok negatív hatásainak a kivédése, akár a társadalmi hatásuk befolyása, mind-mind olyan plusz teher, amire érdemi, megfelelő válaszokat kellett keresnünk.

Ráadásul júliustól Magyarország tölti be az EU soros elnöki tisztét is. Ez is a nemzetközi elfoglaltságban plusz terheket ró a minisztériumra, ami egyben egy nagyon szép kihívás, nagyon nagy lehetőség, viszont nagyon sok energiát igényel.

A természetvédelmi fejlesztések mára az állami természetvédelem feladatellátásának alapelemévé váltak. A természetvédelmi törvényben meghatározott természetvédelmi kezelés a visszatérő, fenntartó jellegű feladatok mellett sok esetben a nagyobb volumenű, egyszerűbb beavatkozások megvalósítását teszi szükségessé, amelyekhez immár hagyományosan, lényegében az európai uniós csatlakozásunk óta európai uniós társfinanszírozást igyekszünk mozgósítani és használni.

A 2014-2020 közötti időszak operatív programjai, a KEHOP, illetve a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program, a VEKOP keretében a programok hivatalos zárásáig, azaz '23 év végéig összesen 109 természetvédelmi beruházást valósítottunk meg közel 42 milliárd forint támogatással, amelyek együttesen 180 ezer hektárnyi védett természeti területet és Natura 2000 területet érintettek.

A jelzett projektek megvalósításával párhuzamosan a természetvédelmi ágazat szakpolitikai felelőseként gondoskodtunk a megkezdett fejlesztési irányok folytatását biztosító újabb beruházások azonosításáról, szakmai megalapozásáról és a támogatásokat biztosító 2021-2027 közötti európai uniós időszakra vonatkozó KEHOP Plusz program szakmai tartalmának kidolgozásáról. A természetvédelmi fejlesztések az operatív programban szereplő öt prioritási tengely közül a harmadik, a környezet- és természetvédelem című prioritási tengelyben kaptak helyet. A természetvédelmi

fejlesztések támogatására biztosított 112 392 228 euró - ez körülbelül 42 milliárd forint - forráskeret is.

A korábbiakhoz hasonlóan a természetvédelmi fejlesztési források több mint 75 százalékát az új időszakban is, az új ciklusban is a leromlott állapotú élőhelyek helyreállítására, a veszélyeztetett fajok megőrzésére, valamint a rendszeres kezelés feltételeinek javítására kívánjuk fordítani.

Ezek mellett a korábbiakhoz hasonlóan folytatjuk a természeti értékek lakossági bemutatását, a természetvédelmi oktatást biztosító infrastruktúra, természetvédelmi monitorozás és az ágazati információs rendszerek fejlesztését. E célok megvalósítása érdekében 95 projektet beazonosítottunk, amelyek együttes költségigénye 65,3 milliárd forint. A rendelkezésre álló forráskerethez igazodva e programcsomagból 61 kiemelt jelentőségű projektet választottunk ki, amelyek megvalósítása a felhívások meghirdetését követően el is indulhat, és amelyek segítségével további 100 ezer hektárnyi természeti terület állapotát fogjuk tudni javítani és helyreállítani. A projektek finanszírozásának biztosításához szükséges fontos alapfeltétel a támogatási felhívások alapvető paramétereit és a kiemelt projektek körét rögzítő éves fejlesztési keret előkészítése és kormány általi elfogadása.

A KEHOP Plusz támogatási felhívásai, mind a természetvédelmi beruházások, mind a természetvédelmi információs rendszerek fejlesztése című felhívások az operatív program első felhívásai között 2024. július 19-én meg is jelentek. A felhívások keretösszegei 39,59 milliárd forint, illetve 2,32 milliárd forint, amely a felhívások alá tartozó, előzetesen azonosított projektek 100 százalékos kötelezettségvállalási szinthez igazodó körét tartalmazza.

A támogatási felhívás megjelenésével a támogatási kérelmek benyújtása is megindult, így még az év végéig megtörténhet az első támogatási szerződések megkötése. A tervezett fejlesztések révén hiánypótló beruházásokat valósítunk meg, melyek természetvédelmi értékek megőrzéséhez, társadalmi bemutatásához, illetve az állami vagyonnal való hatékony gazdálkodás biztosításához is elengedhetetlenek.

Hadd osszak meg önökkel néhány olyan példát, amely kiemelkedik e programcsomagból! Ilyen a tiszadobi és a Tiszatelek-tiszaberceli ártér elmúlt évtizedekben jelentősen leromlott állapotú holtágrendszerének a vízpótlása. Az ehhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése egymilliárd forint, a célterület 537 hektár, és természetesen a Hortobágyi Nemzeti Park fog itt dolgozni.

A következő a természetvédelmi célú kezelést biztosító legeltetéses állattartás infrastrukturális feltételeinek komplex fejlesztése, az erősen leromlott állapotú állattartó infrastruktúra korszerűsítése a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. által kezelt területeken. Itt 3 milliárd forintos forráskerettel dolgozunk, és 6569 hektár területnek a helyreállítását célozzuk ezzel.

A következő ilyen kiemelkedő projekt az ökológiai vízgazdálkodás feltételeinek megteremtése a Hajta mentén, ezáltal a Hajta vízrendszerében található vizes élőhelyek vízellátásának biztosítása több mint félmilliárd forintért, és 2600 hektár a kedvezményezett terület nagysága; a Duna-Ipoly Nemzeti Park fog majd itt dolgozni.

A világörökség részét képező élettelen természeti értékek rekonstrukcióját és a hozzájuk kötődő sérülékeny élővilág megőrzését szolgáló természetvédelmi célú beavatkozásokra az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság területén szintén 0,68 milliárd forint értékben fog sor kerülni. És az Órségi Nemzeti Park szerves településszerkezetéhez kapcsolódó természeti és kulturális értékek bemutatásához szükséges feltételek megteremtése is előkészítésre került az Órségi Népi Műemlékegyüttes területén található felhagyott kavicsbánya mint egy tájseb helyén látogatóközpont és bemutatótér kialakítását próbáljuk létrehozni 1,83 milliárd forintért.

Nézzük meg - ezek voltak a KEHOP-os és a KEOP-os források -, van egy másik nagyon fontos alap, amiből szeretnénk nagyon fontos élőhely-rekonstrukciós és

fajtamegőrzési programokat végrehajtani, ez pedig a LIFE-projektek kérdésköre. 2024-ben négy hazai koordinálású hagyományos, egy nagyléptékű integrált gyepterületi LIFE-projekt, valamint 12 darab más tagállam által koordinált hazai érintettségű projekt végrehajtása is folytatódott; három új projekt pedig támogatást nyert az Európai Bizottságtól. Ez nagyon fontos, mert a LIFE-forrás az Európai Bizottságnál van, civil szervezetek pályáznak rá, viszont az önrészt a magyar kormány, az Agrárminisztérium finanszírozza, és ezek a projektek pluszforrást, plusz erőforrást jelentenek ahhoz, hogy hogyan tudunk előrébb lépni a természetvédelem területén. *(Szabó Rebeka megérkezik a bizottság ülésére.)*

Az új hazai koordinálású projekt a budapesti gyepterületek helyreállítását célozza, így például a szikes gyepek és szubpannon sztyeppék megőrzését. A célterületek között szerepel a mocsáros, helyi jelentőségű védett természeti terület, a Tétényi-fennsík Natura 2000 terület és a Kőérberki szikes rét.

A két új nemzetközi LIFE-projekt közül az egyik Európa legkritikább szárazföldi énekesmadara, a csíkosfejű nádiposzáta védelmét célozza. A projekt hazánkat érintő célja a potenciálisan alkalmas élőhelyek helyreállítása, bővítése, valamint a fiatal egyedek áttelepítése a korábbi hortobágyi költőhelyekre.

A másik nemzetközi projekt célja a dunai ártéri élőhelyek átfogó rekonstrukciója és az inváziós növényfajokkal szembeni ellenállóképességük támogatása. A projektekben részt vevő hazai szervezetek között főként az Agrárminisztérium háttérintézményei, nemzeti park igazgatóságok, a Herman Ottó Intézet, civil szervezetek és önkormányzatok szerepelnek. A jövőben a LIFE-programnak a természet helyreállításáról szóló EU-rendelet intézkedéseinek a megvalósításában is nagy szerepe lesz.

A LIFE-projektek kapcsán lényeges előrelépés, hogy az Agrárminisztériumnak a kormány döntése értelmében sikerült fenntartania az eddigi önerőkeretet. Az önerőkeret 2025-től is rendelkezésre áll. Az önerő fenntartásáról szóló kormányhatározat május 23-án jelent meg a Magyar Közlönyben, évi 500 millió forintot allokál a hagyományos természetvédelmi LIFE-projektek támogatására.

2018-tól összesen 2,6 milliárd forint önerőt biztosítottunk már eddig, 20 darab hazai hagyományos projekt valósult meg, valamint 2,2 milliárd forint önerőt a gyepterületi integrált LIFE-projektekhez. Mindezzel hozzávetőlegesen 20 milliárd forint természetvédelemre fordított európai uniós támogatás lehívását sikerült elérnünk, ami, valljuk be, azért egy nagyon szép teljesítmény.

2024. augusztus 18-án lépett hatályba az Európai Uniónak a természet helyreállításáról szóló rendelete, amely 2030-ig, '40-ig, illetve '50-ig teljesítendő célkitűzéseket határoz meg. A rendeletben rögzített célkitűzések megvalósításának legfőbb eszköze az országos természet-helyreállítási terv, amelyet a tagállamoknak a rendelet hatálybalépését követő két év során, legkésőbb '26. szeptember 1-jéig kell kidolgozni, majd további egy év áll rendelkezésre a tervezet Európai Bizottsággal történő egyeztetésére. A tervezet és a természet-helyreállítási terv hivatott biztosítani, hogy a rendeletben megfogalmazott átfogó célkitűzések mentén olyan konkrét beavatkozások és célterületek kerüljenek meghatározásra, amelyek a hazai sajátosságokhoz igazodnak.

A tervek kidolgozását egy európai uniós szintű közös sablon segíti, amelynek összeállítása az Európai Bizottság feladata. A rendeletben foglaltakkal összhangban a jelzett sablon első hivatalos változata '24 novemberéig, tehát e hó végéig készül el, lehetővé téve a hazai tervezés megindítását.

Az élőhelyvédelmi és a madárvédelmi irányelv kapcsolatában azt kell mondanom a bizottság előtt, hogy az említett országos természet-helyreállítási terv fontos alapját kell hogy képezze a természetvédelmi irányelvek szerinti országjelentések elkészítése. Az országjelentések elkészítése jövőre, 2025-ben is esedékes. A jelentésnek az irányelvek mellékleteiben szereplő, hazánkban előforduló

közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek, mindösszesen 461 faj és 45 élőhely természetvédelmi helyzetére, állomány nagyságára, elterjedésére, különböző trendekre, veszélyeztető tényezőkre és természetvédelmi intézkedésekre, valamint a két irányelv egyes cikkeinek értelmében hozott nemzeti intézkedéseknek a végrehajtására kell kitérnie.

A feladat a fenti élőhelytípusok és fajok helyzetének adatokon alapuló komplex országos értékelését kívánja meg, melyet az Agrárminisztérium a háttérintézményei, természetesen a nemzeti parkok és a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. és országos szakmai szervezetek, külső szakértők bevonásával végzi el, hiszen ezek az adatok szolgálnak majd minden döntés előkészítéséhez, hiszen mint egy monitoringrendszer szolgálhat.

És ahogy említettem, ugye, félévtől kezdve betöltjük az Európai Unió soros elnöki tisztjét, és ebből több feladatunk is ered. Ilyen volt a biodiverzitás csúcstalálkozó, a COP16 megszervezése Kolumbiában, amely egy óriási feladat volt, és azt kell mondjam, hogy nagyon sikeresen tudtuk közelíteni egymáshoz a donorok és a támogatást igénylő országok igényeit.

A 16. biodiverzitás csúcs elsősorban a 2022-ben elfogadott globális biodiverzitás-megőrzési keretrendszer végrehajtásával kapcsolatos kérdésekre összpontosított. Áttekintette a nemzeti célok kidolgozását és a nemzeti biodiverzitási stratégiák és cselekvési tervek összehangolását a globális biodiverzitás-megőrzési keretrendszerrel.

2024. november 1-jéig 119 nemzeti célt és 44 nemzeti biodiverzitási stratégiát nyújtottak be a világ különböző országai, köztük Magyarország is. Az ökológiailag vagy biológiailag jelentős tengeri területekre vonatkozó szabályokat nyolc éven át tartó tárgyalásokat követően sikerült elfogadni.

A biológiai sokféleségről és az éghajlatváltozásról szóló határozat keretét biztosít a biológiai sokféleség és az éghajlatváltozás okozta válság kezelésére irányuló nemzetközi és nemzeti erőfeszítések közötti koordináció és szinergiák fokozásához.

Létrejött egy állandó testület, amely kifejezetten az őslakos népekre és helyi közösségekre vonatkozó rendelkezésekkel foglalkozik.

Elfogadásra került a genetikai erőforrásokra vonatkozó digitálisszekvencia-információk felhasználásából származó hasznok megosztását biztosító többoldalú mechanizmus, és megalakult a Cali Alap, amely mindennek a finanszírozási hátterét biztosítja.

Az ülés az utolsó nap 24 óráján át tartó folyamatos tárgyalásokat követően is zajlott, és így nem sikerült befejezni, mert a végére a határozatképesség elfogyott, ezért számos témában még pótülésre kell majd sort keríteni. A biodiverzitás csúcstalálkozó az elkövetkező hónapban újra összeül, hogy a költségvetésben dűlőre tudjon jutni.

A legnagyobb vitát az okozta, hogy a donor országok ragaszkodtak ahhoz, hogy egy alapnak kell lenni, tehát változatlan struktúrát kell biztosítani. Ragaszkodtak ahhoz, hogy nagyobb átláthatóság legyen az adományokkal kapcsolatosan a felhasználás terén. A felhasználó országok pedig mindenképpen szerettek volna egy elkülönített, új alapot létrehozni, és ragaszkodtak ahhoz, hogy a donor országok ne láthassanak bele abba, hogy hogyan legyen elkölve, és hogyan költődik el ez a forrás. Ez olyan feloldhatatlan ellentétet idézett elő, amihez idő kell, hogy végig lehessen tárgyalni, és meg lehessen találni azt a kompromisszumot, amely a donor és a felhasználó országok számára is egyaránt elfogadható.

A genetikai erőforrásokból nyert, úgynevezett digitálisszekvencia-információk felhasználásából származó hasznok megosztását biztosító többoldalú rendszer kialakításának előkészítő ülése is megtörtént. Ez egy új kezdeményezés, döntően arra törekszik, hogy önkéntesen járulhassanak hozzá a cégek, hogy ezzel létrejöhessen egy új forráskeret, amely nagyban tudja segíteni az őshonos, őslakos lakosságot, és a

felzárkózó országoknak egy olyan anyagi lehetőséget biztosítson, amellyel ezek az országok a biodiverzitás védelmét és elősegítését sokkal jobban tudják majd szolgálni.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémaszolgáltatások értékelésével foglalkozó tudományos és szakpolitikai kormányközi platform, az IPBES plenáris ülésén is részt veszünk decemberben Namíbiában, hiszen ott is az elnökségi feladatokat el kell látni. A jelentőségét emeli, hogy jelenleg két értékelésen is dolgozik ez a szervezet, amelyek közül az egyik a biológiai sokféleség, a víz, az élelmiszer és az egészség közötti összefüggések tematikus értékelésével az éghajlatváltozás összefüggésében foglalkozik, ez a nexusértékelés.

A másik pedig a biológiai sokféleség csökkenésének okairól és az átalakító erejű változások meghatározó tényezőjéről, valamint a biológiai sokféleséggel kapcsolatos 2050-es jövőkép megvalósításának lehetőségéről szóló értékelés. Mindkét értékelés döntéshozóknak szóló összefoglalójára a 11. plenáris ülésen kerül majd sor. Ahogy látják, egész sok és intenzív nemzetközi feladatunk is van, amit végre kell hajtanunk.

Engedjék meg, hogy végül szóljak a genetikai erőforrások sokféleségének fenntartásáról, különös tekintettel a mezőgazdasági és élelmezési célú növényekre, hiszen ez egy abszolút stratégiai kérdés. A Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ ennek tudatában hajtott végre az elmúlt években is fejlesztéseket. 2023-ban a kormány döntött arról, hogy a Nemzeti Biodiverzitás- és Génmegőrzési Központ tápiószelei új génbanki épületének kialakításához szükséges forrást biztosít. A beruházás az idei esztendőben megvalósult, az épület elkészült, és majd' egymilliárd forintot tudtunk erre a kialakításra fordítani.

Szeretném elmondani, hogy gyakorlatilag a tápiószelei génbank hazánk egyik legnagyobb növényi génbankja, sőt a világon is az egyik legnagyobb, hiszen a hatodik. Erre végtelenül büszkék vagyunk, és kellett bővíteni ahhoz, hogy az új gyűjteményeket is el tudjuk helyezni. Az új növényi génbanki épület és infrastruktúra Magyarországon egyedülálló, az intézet életében is egy történelmi pillanat, hogy létrejöhetett. Kifejezetten a növényi génbanki feladatok ellátása céljából készült, és a legmodernebb technológiát alkalmazza.

A szakmai feladatok biztosítását szolgáló helyiségek mellett az épületben helyt kapott két új hűtőtároló, mínusz 20 Celsius-fokon biztosítja a magok hosszú távú, legalább 100 évre történő megőrzését. Az elmúlt évtized átlagos éves helyigényével számolva az új hűtőkapacitás az elkövetkező 20 év tárolási feladataira jelent megoldást, valamint segítséget nyújthat a meglévő, felújításra váró kamrákban megőrzött minták logisztikai kihívásaira is.

Az egy nagyon-nagyon fontos dolog, hogy nemcsak a saját maggyűjteményét tárolja, hanem országos koordinációt lát el a növényi génmegőrzés területén, és egyben működteti az országos bázistárolót, amely más hazai génbankok magbanki gyűjteményét őrzi meg biztonsági duplikátumként. Az új génbank biztosítja a jövő nemzedékei számára a hazai GMO-mentes mezőgazdaság alapjául szolgáló, az elmúlt több ezer évben a Kárpát-medencében kialakult növényi genetikai erőforrásokat, ezzel segítve a hazai élelmezésbiztonság megalapozását is.

Mindenképpen szeretném elmondani, hogy nemcsak a termesztett haszonnövények magjait őrizzük és azoknak a fajtaváltozatait, hanem a vadon élő növényeknek is a magvait. Azt hiszem, hogy ez egy külön fontos terület, hogy ezt mi meg tudtuk csinálni.

A KAP stratégiai tervének része a Natura 2000 területek védelme is. A KAP részeként a gazdálkodók már több mint egy évtizede kifizetésben részesülnek. A Natura 2000 gyep- és erdőterületekre vonatkozó előírások kompenzációjaként indítjuk az új AKG programot. Itt az önkéntesen vállalható kötelezettségek sorában új támogatási lehetőségként jelenik meg a Natura 2000 szántóterületeken választható tematikus előírás csoport. Ebben kifejezetten természetvédelmi céllal megfogalmazott előírások

betartását vállalja a gazdálkodó, ezért pluszban évi 146 euró hektáronkénti kifizetéshez tudjuk juttatni.

Mindent igyekszünk elkövetni, hogy a Közös Agrárpolitika támogatási rendszerén belül úgy tudjuk ösztönözni a gazdákat, hogy minden egyes támogatás ne csak jövedelemkiegészítésként, ne csak a termelés gazdaságosságának fenntartásaként szolgáljon, hanem azt segítse elő, hogy a fenntarthatóságot és a teremtett világunk minőségének megőrzését hogyan tudja segíteni.

Nem véletlen, hogy az Európai Unióban, amikor a magyar programot megfogalmaztuk, és akár az AGRIFISH bizottsága elé tártuk, öt olyan fogalom köré csoportosítottuk az elvárásainkat, ami mind-mind azt segíti, hogy hogyan teremtünk egyensúlyt, mégpedig azok a célkitűzéseink, hogy hogyan lesz az egész agrárium versenyképes, válságálló, fenntartható, gazdaközpontú és tudásalapú. Ez az öt fogalom az, amely képes azt az egyensúlyt megteremteni a gazdálkodásban, hogy egyszerre lesz fenntartható, és egyszerre lesz versenyképes. Nagyon fontos, hogy ez így történhessen.

Egy nagyon örvendetes tényről szeretnék beszámolni a bizottságnak, egy óriási sikerről, hiszen a területalapú támogatások az új stratégiai tervben megváltoztak a korábbiakhoz képest. Nem egy automatikusan adható folyamat, hanem van egy automatikusan adható nagyon kis része, de a többi támogatást ösztönzőkön keresztül lehet csak elérni. Ez az a bizonyos eco-scheme-rendszer, vagy ahogy magyarul mondjuk, agroökológiai alapelemek. Ebből lehet választani, hiszen ezek a no-till technológiák, a vízmegőrző technológiák, a szerves trágya használata, a mulcsozás, a forgatás nélküli talajművelés, és lehetne sorolni, ezek azok, amelyek a talaj minőségét, állapotát tudják javítani. Ahogy a gazdák ezekből az elemekből választanak, így tudják összerakni a területükre jutó területalapú támogatásokat.

És ami nagy siker, az az, hogy az európai országok közül a magyarországi használata a leginkább elterjedt. Az érintett földterületeink 82 százalékán a magyar gazdák igénybe veszik ezt. Nyugodtan mondhatom, hogy példaként járnak elől az Európai Unióban, hiszen ez az aktivitás, ez a felelősségteljes gazdálkodás bizony az Európai Unió többi tagországa számára is például szolgál.

Ezekkel az intézkedésekkel, jogszabályokkal és támogatásokkal kívánjuk elősegíteni azt, hogy teremtett világunk minősége egyre jobb legyen, és egyre nagyobb felelősséggel, tudatossággal viszonyuljunk a bennünket körülvevő tájhoz és környezethez.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket.

ELNÖK: Köszönjük szépen miniszter úr tájékoztatását, és akkor most nyílik lehetőség arra, hogy a bizottság tagjai reagáljanak. *(Jelzésre:)* Gelencsér képviselő úr jelentkezett először.

Kérdések, hozzászólások

GELENCSÉR FERENC (Momentum): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Miniszter Úr! Idefelé jövet a Széll Kálmán téren egy fiatalasszony megállított - a babakocsiját tolta -, hogy meg tudom-e nyugtatni a magyar gazdaság helyzetét illetően. És hát, sajnós, én is aggódom, úgyhogy egy olyan kérdéssel kezdeném, ami alapvetően gazdasági, de mindenképpen érinti az agráriumot. Ez pedig az, hogy az Európai Bizottság már 393 millió euró, azaz 160 milliárd forint bírság behajtására készül Magyarországgal szemben az Európai Unió Bírósága korábban hozott ítéletének végre nem hajtása miatt.

Amennyiben Magyarország nem fizeti meg ezt a bírságot időben, az uniós szabályok szerint akár más forrásból is levonhatják azokat, ez alól pedig az agrártámogatások sem jelentenek kivételt. Meg tudja-e esetleg ezt erősíteni? És mi a terv, ha a hazánkat sújtó bírság bekövetkezik és elveszik az agrártámogatásokat? Ez egy nagyon-nagyon jelentős összeg.

A másik kérdésemet részben érintette, de azért nem bánám, ha kicsit jobban kifejtené miniszter úr: tudna-e tájékoztatást adni arról, hogy mi a helyzet a területalapú európai uniós források átalakítása kapcsán a jövőre nézve? Hol jár jelenleg ez a folyamat? Megnyugodhatnak-e ennek kapcsán a magyar gazdák? Aktuális hír, hogy az Európai Unió nem azt venné figyelembe, hogy mekkora területen gazdálkodik valaki, hanem hogy mekkora a jövedelme.

Harmadik kérdésként, a hangulatkeltést elkerülendő, tudná-e tisztázni, hogy a Magyarországon termelt kukoricának valóban a 40 százaléka szennyezett dezoxinivalenolokkal, más néven vomitoxinokkal? A határértékhez képest milyen értéket mértek önök? Az ország melyik tájegységei a leginkább érintettek? Illetve a Nébih fokozottan ellenőrzi-e a piacra kerülő kukoricát?

Érdeklődnék, hogy csak a takarmány, vagy pedig az emberi fogyasztásra szánt kukorica is lehet-e érintett? Milyen lehetőséget lát a kormány a probléma hosszú távú megoldására, különös tekintettel a globális felmelegedés miatt egyre gyakrabban előforduló egyéb toxinokra, például az aflatoxinra?

És végül az utolsó kérdésem, bár ezt nem terveztem feltenni, de annyi vízügyi kérdést hozott elő miniszter úr, hogy megteszem, ez pedig a pátkai víztározó kérdése. A pátkai víztározóban, amikor legutóbb ott jártam, ez 3 hónapja volt, akkor vizet ugyan nem találtam, de egy természetes szarvassal összefutottam az egykori tó medrében. A kérdésem az lenne, hogy tervezik-e, és ha igen, akkor mikor rehabilitálni a pátkai víztározót. Köszönöm.

ELNÖK: Erdős Norbert alelnök úré a szó!

ERDŐS NORBERT (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót. Gelencsér képviselő úr második kérdését vinném tovább én is, és kiegészíteném azzal, hogy ez a tervezet - sok mindent megéltünk már, azt hiszem, de azért ez a tervezet, amit a bölcsészprofesszor úr elénk tárt - azért most mindenben túlmegegy. Mi a véleménye a miniszter úrnak, a kormánynak, az Agrárminisztériumnak az Ursula von der Leyen által felkért Bizottság által elkészített állásfoglalást illetően?

A második kérdésem, mert nem akarom tovább fokozni ezt a területalapú átalakítást, ami, ugye, jövedelemalapra irányítaná át, és ez egészen felháborító szerintem, de a szokásos üggyel megint találkozunk, az állattenyésztés visszaszorítása is benne van ebben az anyagban. Ezzel kapcsolatban is ugyanezeket a kérdéseket feltenném; az ön véleménye, a kormányé, illetőleg a minisztérium véleménye nagyon érdekelne. Fontos megnyugtatni a magyar gazdákat. Én tudom, hogy az európai uniós elnökség kapcsán van egy kialakított, nagyon jó vélemény. Ha ezt megosztja velünk, azt megköszönném a gazdák megnyugtatása végett.

A harmadik kérdésem a választókerülettel kapcsolatos. A dinnyetermesztés kapcsán 140-160 ezer tonna jelenik meg éves szinten Magyarországon. Ennek 60 százaléka a választókerületemből érkezik, Medgyesegyháza a dinnye fővárosa. Miniszter úr volt már olyan kedves, és járt Medgyesegyházán. Ennek a 60 százaléka, a fele pedig exportra megy.

Tisztelettel kérdezem miniszter urat: mit tud a dinnyetermesztőknek mondani a jövőt illetően, jövőre, középtávon milyen támogatásokra számíthatnak? Hogy látja ön a piacot? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. És most Szabó Rebeka alelnök asszonyé a szó.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, és egyrészt köszönöm szépen miniszter úr beszámolóját, ami nagyon sok fontos területet érintett. Néhányra szeretném én is felhívni a figyelmet, illetve szeretnék néhány kérdést feltenni.

Az egyik, tudom, a vízgazdálkodás egy mostanában állandóan visszatérő téma, és tudom, hogy miniszter úr kiemelten foglalkozik ezzel a kérdéssel. Számos interjút is megnéztem egyébként mind az aszály, mind az árvizek kapcsán, ugyanakkor én mégsem vagyok nyugodt.

Én azt látom, hogy azok a megoldások, amelyek leginkább a természetes folyamatokra és a tájra alapoznának, még mindig nem kerültek kellőképpen előtérbe, és már nem is tudom, hogy melyik, lehet, hogy egy parlamenti kérdésem kapcsán került elő, és itt szeretném jelezni, hogy én zöldpolitikusként soha nem mondtam olyat, hogy árasszunk el településeket, ahol emberek élnek. Tehát ezt csak azért bocsátom előre, mert hallottam már ilyen viszonzválaszokat vagy vádakot. Természetesen ilyen épeszű ember szerintem nem mond, én sem mondanék, nem is erről van szó.

Ugyanakkor azt, hogy a meglévő vizeinket valahogyan a tájban kell megtartani, és ehhez bizony valószínűleg az agrárium szerkezetét, adott esetben a szántóföldi termelés arányát is lehet, hogy kicsit változtatni kell, vagy lehet, hogy lesznek olyan mezőgazdasági, most jelenleg, mondjuk, szántóföldi termeléssel érintett területek, amelyeket lehet, hogy inkább egy ilyen rét-legelő gazdálkodásba kellene majd átvinni, az nagyon is elképzelhető, hogy ilyenre szükség lehet, és eziránt szeretnék érdeklődni, hogy milyen konkrét lépéseket tesznek ennek érdekében.

Itt szeretném felhívni a figyelmet, egy cikkben olvastam azt, hogy például még idén, a tavaszi szárazság idején is folyamatosan csorgott az összegyűjtött talajvíz a Homokhátságról a Tiszába a korábban uniós támogatással felújított Dorozsma-Majsai-főcsatornába. Ezt csak azért akartam felolvasni, mert sajnos az is egy ilyen meglehetősen elterjedt gondolat, hogy majd az lesz a megoldás, hogy itt az összes csatornát jól kikotorjuk, és akkor milyen jól megy majd azokban a víz. De ezt sem lehet általános érvénnyel kijelenteni, hiszen sajnos gyakran látjuk, hogy a nem jó helyen lévő csatornák vagy a nem jó helyen lévő tározók gyakorlatilag csak a talajvizet gyűjtik össze, és azt vagy levezetik, vagy elpárologtatják, amivel pont az ellentétes hatást érjük el. Tehát az sem igaz, van, ahol adott esetben be kell tömni a csatornákat, és meg kell akadályozni, hogy levezessék a vizet. Ezt nyilván nem egy személyben én fogom eldönteni, ezt nyilván szakértőknek kell konkrét helyszíneken meghatározni, de azt gondolom, hogy mint szemléletet ezt nagyon fontos lenne megjegyezni. Ez a vízzel kapcsolatos kérdésem.

A másik pedig az, hogy, ugye, szó volt a természet-helyreállítási rendeletről. Ez most már véleményem szerint valóban helyesen és szerencsésen egy kötelező érvényű jogszabály, de itt nyilván évtizedes időtartamok vannak megadva. Ennek kapcsán arról érdeklődnék, hogy milyen ütemtervet lát maga előtt a minisztérium. Tudom, most nyilván nem lehet nagyon részletesen válaszolni, de hogy mégis mik a tervek, és hogy hogyan kívánnak a magyar tudományos eredményekre támaszkodni ezen a téren? Hiszen vannak olyan kutatóintézetek, van egy óriási ökológiai kutatóintézet - úgy értem az óriásit, hogy több részintézményből álló - Magyarországon, amelyek már számos tanulmányt, számos eredményt letettek annak érdekében, hogy, mondjuk, például azt meg lehessen nézni, hogy hol van jó kapacitás a természetes területek helyreállítására. Tehát hogyan kívánják akár a civileket, akár a tudományt ebbe bevonni?

És akkor ezen belül egy kicsit konkrétan rákérdeznék az erdők helyzetére. Ma Magyarországon sokat beszélünk az erdőkről, de az, hogy ezeknek mekkora része a természetes erdő, az szerintem egy elég csekély szám.

Éppen nem olyan régen jelent meg pont egy erdészeti kiadvány, amelyből kiderült, hogy az általuk természetes erdőnek mondott erdők aránya rendkívül csekély, ha jól emlékszem, 355 hektár volt az egész országban. Nyilván ezen túl még vannak a természetközeli erdők, amelyek ennél egy jóval nagyobb szám, de mégiscsak azt a problémát látom, hogy fakitermelés zajlik ma Magyarországon minden erdőben, a védett erdőkben is.

Szeretném megkérdezni, hogy mikor történnek lépések, vagy terveznek-e lépéseket annak érdekében, hogy egy kicsit nagyobb területet mentesítsenek a fakitermelés alól. Ez nyilván nem azt jelenti, hogy sehol nem lehet fát kivágni, mielőtt megint valamilyen szélsőséggel vádolódnának, de az, hogy ez a vágásos üzemmód, a fakitermelés gyakorlatilag még a fokozottan védett erdők egy részén is zajlik, véleményem szerint ez nem helyes. Szerintem meg kéne hagyni nagyobb területet a természetes folyamatoknak.

Egyébként a természetvédelmi törvényben van egy ilyen passzus, amely jelzi, hogy fakitermeléstől mentes övezeteket kellene kijelölni. Ez most gyakorlatilag csak az erdőrezervátumok magterületén van meg, még azoknak a külső sávjában is van fakitermelés. Tehát én azt gondolom, hogy jó lenne most már ebben az irányban lépéseket tenni.

Még két nagyon rövid kérdés. Az egyik az, hogy nem olyan régen volt az Országgyűlésben a vitája annak a komplex agrársalátának, amelyben benne volt az, hogy különleges vízkészlet-gazdálkodási körzeteket akarnak kijelölni. Érdeklődöm, hogy ez hogyan viszonyul az akkumulátorgyárokhoz, hiszen nemzetgazdasági jelentőségű fejlesztések vizigényének a kiszolgálásáról beszéltek. Tehát én remélem, nem arról lesz szó, hogy a felszín alatti vizeinket az akkumulátorgyárok fogják elhasználni. Köszönöm szépen, ha erre reagál miniszter úr.

Én is egy picit aggódom a növényvédőszer-használat miatt. Ma Magyarországon általánosan azt látjuk, hogy sajnos a bevizsgált gyümölcs-, zöldségminták egy részében vannak növényvédőszer-maradványok. Mi nagyon régóta jelezzük a glifozát fokozatos kivezetésének a szükségszerűségét is. Azt látom, hogy ebben nem történik elégséges lépés Magyarországon. Szeretném kérdezni, hogy mi várható ebben. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Most dr. Ferencz Orsolya képviselő asszonyé szó.

DR. FERENCZ ORSOLYA (Fidesz): Köszönöm szépen. Csak nagyon röviden kitérve, kicsit felbuzdulva azon, hogy az egyéni választóköröknek is eljuttassuk a hangját miniszter úrhoz, én Józsefvárosért és Ferencvárosért szeretnék felszólalni. Egy olyan jelenségre szeretném felhívni a figyelmet, ami, azt hiszem, miniszter úr szívéhez is közel áll, valóban létező, szakmailag megalapozott és fontos, mert a beporzó rovarok életminőségének, életterüknek a biztosítása egy fontos szempont, amit úgy hívunk most már évek óta, és a közbeszédben sok élcelődés keresztüzébe került, ez a városi méhészet.

Ugyanis az a kérdés valóban feltehető, hogy van-e helye, és ha igen, hogyan és miként ennek a fajta tevékenységnek egy akkora városban, mint Budapest. Lehetséges-e ezt a fogalmat totálisan szakmaiatlanul felhasználva igazából arra felhasználni, hogy a közterületek karbantartása, tisztántartása, az ott élő lakosság számára élhető minőségűvé tétele helyett mindenre ráaggassuk azt, hogy méhlegelő, illetve városi méhészet, ami egyébként tételesen bizonyítható, szakmailag cáfolható és nem igaz?

Ez azért fontos kérdés, mert gyakorlatilag ellehetetlenült Budapest belterületein a közparkoknak számos helyen a gondozása, és számos helyen az utak mentén is. Súlyos allergiás problémákkal küzdenek most már a városlakók. A szálló por mellett a pollenmennyiség is sokszor tolerálhatatlanul magasra ment fel, különösen amikor a rendkívüli szárazság, aszály alatt most, az elmúlt nyáron érdemben még a páratartalom sem segített ennek a problémának a megoldásában. Azonban nyilván nem az a válasz, hogy azt mondjuk, hogy nem létezik városi méhészet.

Tervezi-e a minisztérium, nem is azt mondom, hogy szabályozói oldalon beavatkozni, definiálni vagy törvényi szinten körülírni, hogy milyen körülmények között és hogyan lehet ezt a fajta városi méhészetet művelni, de legalább egy ajánlás szintjén megfogalmazni, szakmai ajánlás szintjén, hogy mi az, ami valóban ennek

minősül, és mi az, ami semmi más, mint a felelős gazdálkodás elhanyagolása, a közterületek gondatlan karbantartása vagy karban nem tartása? Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Varga Gábor képviselő úré a szó.

VARGA GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen. Most már úgy látom, hogy választókerületi szintre visszük ezt a témát. *(Dr. Nagy István: Mint egy fogadóórán! - Derűltség.)* Hát igen, így van. Az én választókerületem, azt gondolom, az egyik legjobban a témába illő, hiszen amit idáig képviselőtársaim felvetettek, azon témák mindegyike rám illeszthető, kezdve a dél-békési dinnyetermesztéssel, hiszen a kelet-magyarországi dinnyetermesztés hazája tényleg Békés megye.

Az én településem, ahol én élek és éltem, az pedig a nyugat-magyarországi egyik legfontosabb dinnyetermesztő vidék, a cecei. Mezőföld Fejér megye 5. választókerülete, ahol előfordul a zöldség- és gyümölcsstermesztés. Szerencsére miniszter urat sokszor tudjuk fogadni, hiszen olyan gyümölcsstermesztőink, körzeteink vannak, amelyek életképesek és kisüzemek, tehát nem hatalmas nagy gyümölcsstermő területekről beszélünk, hanem a pár hektártól a 30-40 hektáros gazdáig, akik egy élhető Kert-Magyarország képét vetítik elénk.

Ugyanakkor létezik, mivel Mezőföldön vagyunk, a nagyüzemi termelés is, hiszen több száz hektáros egybefüggő területek vannak, amelyek egyébként Magyarország élelmiszeriparának gerincét, alapanyagát termelik meg, és olyan feldolgozóüzemek vannak, mint például a Hungrana, a Cargill a közelünkben, amelyek jelentős gazdasági tevékenységet és feldolgozóipart jelenítenek meg.

Ugyanakkor az előbb említett, a XIX. században Beszédes József által lecsapolt Sárvíz is hozzám tartozik. E tekintetben viszont azt gondolom, szeretném azt, ha azok a tanulmányok, amelyek az elmúlt években, évtizedekben elkészültek mind a Sióra, mind pedig a Nádor-csatornára visszavetítve azokat, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság által támogatott projektek akár az öntözővíz hasznosítását, akár ezeknek a csatornáknak a revitalizációját tartalmazná - és ebben egyetértünk Szabó Rebeka képviselőtársammal -, hiszen például a Sió is, illetve a Nádor is alapvetően most, jelen pillanatban erről a területről csak elviszi a vizet, és nem tartjuk meg. Ide tényleg nem 50 milliárdos és 100 milliárdos beruházások kellenének, hanem sokkal kisebb volumenű beruházásokkal tudnánk itt a vizet megtartani, egyrészt felhasználni öntözési céllal, illetve akár turisztikai céllal is, hiszen a Balaton egyetlen vízlevezető rendszere a Sión található.

Megmondom őszintén, az embert kicsit elszomorítja, amikor a Balaton vízszintje eléri azt a szintet, ahol meg kell nyitni a Sió-zsilipet Siófoknál, akkor az a kiváló minőségű, gyönyörű balatoni víz körülbelül két nap alatt a Dunába távozik tőlünk, és semmilyen úton-módon nem tudjuk felfogni. Vagy ha erre van szándék, akkor ilyen számítgatások mennek, hogy mennyi vizet lehet kivenni egy mostani öntözési projekthez, ahol 600 ezer köbmétert tudnának a Sióból kiemelni, és közben azon megy a vita, hogy csak 560 ezer köbméter víz, természetes víz folyik a Kaposon keresztül, miközben minden évben legalább egyszer-kétszer megengedjük a Siót, és szerintem sokkal, de sokkal több víz folyik le, mint amennyit ott lehetne ebben az esetben öntözésre felhasználni.

Ugyanakkor azt gondolom, hogy a településeinknél felmerülő igények egyébként a turisztikában is nagy lehetőséget rejtenek. Révész Máriusz miniszterelnöki biztos úrral már beszélgettünk erről, hogy a helyben lévő kis, apróbb vizes élőhelyeken, illetve ezen a csatornán, ami 116 kilométer, és 18 méter lejtése van, gyakorlatilag olyan víztömeget tudnánk megfogni, amellyel a helyi vízi életet, turisztikát, sportot is lehetne támogatni, nem beszélve arról, hogy a Sió több olyan tanulmány része volt, amely kifejezetten azokra a sportokra próbál fókuszálni, amelyeket a Balatonon jelen pillanatban nem engedünk meg.

Tehát én azt gondolom, hogy ezt érdemes lenne megnézni, és ebben kérem majd a minisztérium és a miniszter úr támogatását. Kérem azt, hogy nézzük meg és vegyük elő, hogy milyen lehetőségeink vannak ott nekünk a Mezőföldön. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Harrach Péter képviselő úré a szó.

HARRACH PÉTER (KDNP): Szeretnék csatlakozni a körzeti képviselőkhöz. Bár listás vagyok, de ahogy az emlékezetemben kutattam, rájöttem, hogy van egy húszéves időszak a Dunakanyarban, amikor egyéni képviselő voltam, és a Börzsöny is hozzám tartozott. Ez pedig lehetőséget ad arra, hogy az erdőkről szóljak néhány szót.

Miniszter úr előadása imponáló volt, és a kérdések is nagyrészt ideológiamentesek voltak. Én azt tapasztalom az erdésztársadalmat ismerve, hogy a természetvédelmi szempontok összeegyeztethetők az általuk képviselttel, sőt az erdőgazdálkodás gazdasági szempontjaival is. Ez a megjegyzésem lenne.

Ebben a témában viszont lenne egy kérdésem. Ugye, a klímavédelem egyik leghatékonyabb eszköze a faültetés és az erdőtelepítés. Miniszter úr, ha azt a számsort felsorolná nekünk, hogy az ország területének hány százalékát fedte erdőség a trianoni időben, amikor megpróbálták, vagy nem megpróbálták, hanem a valóságban elcsatolták az erdők nagy részét. Jelenleg hogy állunk az erdőterületekkel? És tartható-e a tervbe vett százalékos növekedés a következő években? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Bencsik János alelnök úré a szó.

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke: Tisztelt Miniszter Úr! Tisztelt Bizottság! Tata az élővizek városa, és ráadásul a ramsari egyezmény keretében egy kitüntetett szereppel bíró védett vizes élőhely.

Nagyon örülünk minden esztendőben a vadludak érkezésének, az idei esztendőben is érkeznek (*Dr. Nagy István: Már megjöttek...*). Azt a környékbeli gazdálkodók már el-elviselik, ha nagyobb létszámmal is jönnek, és már nemcsak hasznos taposási munkálatokat végeznek az őszi vetéseken, hanem haszontalanokat is, és káruk keletkezik ebből, de a tó esetében is, amikor 50-60 ezer vadlúd tel, akkor igen komoly mennyiségű foszfor is belekerül a tóba. Ezt az önkormányzat egy saját halászáti társasággal próbálja meg a saját hasznára meg a víz tisztaságának, ökológiai egyensúlyának a hasznosságára becsatornázni.

Amit a ludak bepotyogtatnak, azt a halak szépen kitúrják, és kevesebb takarmányt kell biztosítani. Azért ezzel együtt is ez a jelentős mértékű terhelés a tó vízminőségének lassú, de biztos romlásához vezet. Nagy horderejű kérdéstről van szó, tehát itt egy sokmilliárdos beavatkozással lehet csak magát a tavat, amelybe az Által-ér az, amely friss vizet hoz, és ez átfolyást is biztosít esős időszakban... Egyébként pedig a szomszédos nagyváros tisztított szennyvize az, ami megmenti magának a tónak az ökológiáját, és a '22-es esztendőben kifejezetten ez történt meg. Ez is mutatja azt, hogy azok a beruházások, amelyek a szanitáció területén történnek, alapvetően szükségesek és viszonylag jól is működnek, mert ha nem így lenne, akkor a tatai Öreg-tó vízminősége sokkal rosszabbá válhatna. De hála Istennek, erről nem kell beszélnünk.

A kérdés az, hogy van-e lehetőség arra, korábban a vízgazdálkodással együttesen is jeleztük, hogy szükség lenne a tó kotrására, és szükség lenne a védművek megerősítésére is, hiszen a védett területen lakóterületek vannak, és a még Mikoviny Sámuel által megtervezett vízrendezési, vízkormányzási rendszer állapota is romlik. Nem önkormányzati fenntartásban vannak ezek a vízkormányzási művek, hanem ez állami tulajdonban lévő vízgazdálkodás.

Ami ennél sokkal nehezebb és kínosabb kérdés, és egyszerűen nem látjuk ennek a megoldhatóságát helyben - nem vagyok benne biztos, hogy ezt kormányzati szinten is lehet valahogy kezelni, azt fogják mondani, vélhetően a miniszter úr is, hogy erre

vannak a biztosítások -, a vadludak érkezése mindig óriási kockázattal jár. Ezek vektorok, tehát a madárinfluenza legnagyobb terjesztői az átvonuló madarak. Tehát városi emberekként fantasztikusnak látjuk a vadludak reggeli kihúzását és az alkonyatkor történő visszahúzását, a berepülését a tó területére, ugyanakkor a megyében és a környéken működő állattartó telepek, baromfitelepek - hogy mondjam? - a másik oldalán vannak a történetnek, és az elmúlt héten megkezdődött az állomány egy jelentős részének leoltása, amelyik ismételt elkapta a madárinfluenzát.

Ez egyrészt nemzetgazdasági kérdés is, másrészt pedig a gazdálkodóknak, ezeknek a gazdasági társaságoknak, a termelőknek a problematikája, és ez egy láncolatban megy keresztül. Ha ezek az élőállat-, baromfielőállítók, -tenyésztők, -termelők ellehetetlenülnek, nincs elegendő vágóállat, akkor nehezebb helyzetbe kerül maga a feldolgozóipar is, tehát akik húsfeldolgozással, élelmiszer-előállítással foglalkoznak, és ez a láncolat már most érezteti a hatását a térség agrárgazdaságában.

Van-e valamiféle épkézláb megoldás, vagy tényleg csak az van, hogy imádkozunk és a biztosítótársaságokra bízunk, hogy ha fizetünk, akkor valamiféle kártérítés történik?

Nehéz, végtelenül nehéz dolog itt igazságot tenni, mert egyrészt a természet védelme, a természet szépsége, főleg egy városi környezetben, ahol tényleg közvetlenül egy lakott környezetben lehet találkozni ezzel a szépséggel, ugyanakkor nagyon komoly kockázati tényező is az ok- és célszerű gazdálkodókra nézve. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Szabó Rebeka alelnök asszony jelezte, hogy még egy nagyon rövid hozzászólásra szeretne igényt tartani.

SZABÓ REBEKA (Párbeszéd), a bizottság alelnöke: Nagyon köszönöm. Csak dr. Ferencz Orsolya hozzászólása ihletett meg, amikor arról beszélt, hogy véleménye szerint a fővárosban elhanyagoltak a gyepterületek.

Itt csak korrigálni szerettem volna: ugye, létezik a „Vadvirágos Budapest” program, ami azt a célt szolgálja, hogy a városi biodiverzitás növekedjen, és itt szó sincs mindenféle gázos vagy allergén területekről. Itt olyan területekről van szó, amelyeket ritkábban kaszálnak - ezeket is néha levágják egyébként, csak ritkábban -, és ahol a városokban élő különböző beporzó rovarok is találnak maguknak élelmet, más élőlények is, és egyébként szemet gyönyörködtető változatossággal szolgálnak.

De mivel említette az allergiásokat, miniszter úrtól akkor már megkérdezném, hogy viszont a parlagfű, ami, ugye, országosan egy nagyon komoly allergén - jelzem, ezek nincsenek ott ezeken a vadvirágos réteken, ezt nyugodtan megnézheti képviselő asszony majd jövőre, amikor szezon lesz -, tehát hogy a parlagfűvel mi a helyzet. Ugye, az adatok szerint országosan 500-700 ezer hektárnyi olyan terület van, ami vagy súlyosan, vagy kevésbé, de fertőzött parlagfűvel. Ezek, ugye, gyakran átfednek sajnos az agrárterületekkel, és nyilván a városi környezetben pedig még nagyobb problémát okoznak.

A városok szélén lehetnek ilyen zavart területek. Nagyon fontos tudni, hogy természetes területen nincs parlagfű, ezek zavart, ember általi zavaráshoz kötődnek. Ennek kapcsán van-e valamilyen terve a miniszter úrnak, a minisztériumnak, hogy hogyan lehetne ezt visszaszorítani vagy lecsökkenteni? Mert sajnos tényleg sok parlagfű-allergiás ember van. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ferencz Orsolyának szintén visszaadom a szót, és most jelzem, hogy utána majd én is tartalmilag hozzá fogok szólni.

DR. FERENCZ ORSOLYA (Fidesz): Köszönöm szépen. Semmiképp nem szeretném félrevinni a mai miniszteri meghallgatást, és azt gondolom, hogy képviselő asszonnyal még bőven lesz vitánk, és bőven lesz lehetőségünk ezeket a kérdéseket tisztázni, azonban a kis éles hangú, ám meglehetősen félreinterpretált kommentárjához fűzném hozzá, hogy azzal kezdtem a felszólalásomat, hogy van helye, van terepe és van lehetősége annak, amit úgy hív a szakirodalom, hogy városi méhészet.

Azonban én valóban ebben a városban élek, születésem óta. *(Szabó Rebeka: Én is születésem óta...)* Hozzáteszem: sajnos az allergiások táborát gyarapítom, és hozzá szeretném tenni, hogy amiről én beszélek, azok tényszerűen gondozatlan, felhagyott, sokszor akár toklással és egyéb gazokkal telített területek.

Én magam olvastam egy olyan előterjesztés-javaslatot még Józsefvárosban néhány évvel ezelőtt, hogy a buszmegálló felújításánál úgy kell eljárni - szó szerint ez volt a szövegben -, hogy élőhelyet biztosítsanak a buszmegálló a rovaroknak, elsősorban a méheknek, és ezt egy olyan területen, amely a legnagyobb népsűrűségű belvárosi, egyébként autóforgalommal, közlekedéssel, házakkal, urbanisztikával súlyosan terhelt terület.

Nagyon szépen megkérem képviselő asszonyt, hogy még ha úgy is érzi, hogy egy szakmai kérdésből feltétlenül éles politikai vitát szeretne generálni, ebben egyébként most már nem leszek partner, mert nem szeretném, hogy miniszter úr meghallgatását félrevigye. Itt szeretném jelezni, hogy az ön által az én szavaimra adott válasz szándékos torzítása volt annak, amit mondtam.

Én nem arról beszélek, hogy a külterületeken, az egyébként félig így is zöldövezeti részeken milyen lehetőségek vannak arra, hogy növeljük a szerepét a természetnek, hanem arról beszélek, hogy hogyan lehet azt akár szabályozni vagy legalább ajánlást tenni rá, hogy ne lehessen a gondozatlanságot, a gondatlanságot, a közterületek gondozásának el nem végzését egy egyszerű, leszúrt táblával elintézni, hogy méhlegelő, ami nyilvánvalóan nem az, ráadásul az ott élőknek súlyosan megnehezíti az életét. Én a magam részéről nem fogok reagálni, akármennyire is szeretné a vitát tovább félrevinni. *(Szabó Rebeka: Nem szeretném tovább vinni!)* Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Én azt gondolom, hogy ezek fontos kérdések, és a Fenntartható Fejlődés Bizottsága esetében indokolt, hogy időt és helyet adjunk erre a vitára. Lehet, hogy nem agrárminiszter úr meghallgatása a kellő keret vagy az indokolt keret, ahol ezt meg kell tenni. De én azt gondolom, hogy nyitottak képviselőtársaim, hogy akár egy ilyen napirendi pont keretében külön ezzel a kérdéskörrel foglalkozzunk.

Amint jeleztem, én magam is szeretnék tartalmilag hozzászólni, addig átadnám az ülés levezetését alelnök úrnak.

(Az ülés vezetését Bencsik János, a bizottság alelnöke veszi át.)

BENCSIK JÁNOS (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Keresztes elnök úré a szó.

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP): Köszönöm szépen, alelnök úr. Ismételten szeretném megköszönni miniszter úr tájékoztatását. Előrebocsátom, hogy egy picit kritikusabb hangot fogok megütni képviselőtársaimhoz mérten. Talán egy picit nagyobb bennem az aggodalom, de azt ígérem miniszter úrnak, hogy alapvetően a konstruktivitás, a jövőbe tekintés lesz a kifutása a hozzászólásomnak, és egy picit szeretnék konkretizálni olyan kérdéseket, amelyeket már egyébként említettek a felszólalásokban képviselőtársaim.

Mostanában az a fő vezénylőszava, jelmondata a kormánynak, hogy a veszélyek korábban élünk, és hogy jelentős kihívásokkal szembesülünk, és hogy veszélyben van a

nemzeti szuverenitás. Én azt gondolom, hogy ezekkel abszolút egyet lehet érteni. Tehát valóban egy olyan korba léptünk, olyan korban élünk, amely teljesen új kihívásokat jelent, és meg kell ismernünk ezeket a kihívásokat, és meg kell tanulnunk helyes válaszokat adni ezekre a kihívásokra.

Azzal is egyetértek, hogy nagyon komoly veszélyforrások leselkednek a nemzeti szuverenitásunk tekintetében. A hangsúlyok tekintetében viszont biztos, hogy van vitánk. Azt gondolom, a legsúlyosabb kihívás ebben a korban, ebben az új korszakban az, ha elveszítjük a természeti kincseinket, ha veszélybe kerülnek a természeti kincseink, ha veszélybe kerül a vízkincsünk, a fontos természeti erőforrásaink, és ha olyan folyamatok folytatódnak, mint amelyeket látunk, hogy az ország kiszárítása milyen mértékű; nos, ha ezek folytatódnak, az jelenti a legnagyobb veszélyt a nemzeti szuverenításra, az jelenti a legnagyobb veszélyt a gyermekeink jövőjére.

Itt szuverenitásvédelemről beszél a kormány, illetve gazdasági semlegességről. Én azt gondolom, hogy egyik sem értelmezhető cél, ha nem a természeti kincseink megóvása a legfontosabb mindannyiunk számára. Azt gondolom, ki kell mondanunk, hogy nemcsak alapvető nemzeti érdek, hogy ezt megtegyük, hanem sorskérdés a magyarság számára.

Azt gondolom, miniszter úrnak mint agrárminiszternek és nekem mint ellenzéki képviselőnek sem az a feladatunk, hogy miniszter úr - nyilván védve némileg a mundér becsületét - elmondja, hogy a kormány jól végzi a dolgát, én pedig elmondjam, hogy ez szerintem nem így van, hanem megpróbáljunk olyan helyzetet teremteni, hogy reagáljunk ezekre a kihívásokra, és megfelelő irányba fordítsunk esetleg olyan kérdéseket is, amelyek nem is csak évtizedes, hanem évszázados kihívást és évszázados tévutakat jelentenek.

Nos, én azt gondolom, hogy rendkívül súlyosak azok a kihívások, amelyekkel most szembesülünk. Ezek közül ki kell emelnünk a vízgazdálkodással, a vízkincsünk védelmével kapcsolatos kérdéseket. Látjuk az éghajlatváltozás hatásait, látjuk azt, hogy egyre hosszabb, egyre forróbb aszályos időszakokkal szembesülünk. Ezt láthattuk 2022-ben egy történelmi mértékű aszálynál, de láthattuk idén is, és az teljesen világos lehet mindenkinek. Világos, azt gondolom, mindannyiunknak itt a teremben is, hogy ez a helyzet nem lesz jobb, tehát alapvetően erre kell készülnünk, és ezek a fajta extrém hatások csak erősödni fognak.

Az a tragikus - most ebben a helyzetben, ebben a vitában ezt így tudom csak megfogalmazni -, hogy nem néznek szembe ezzel hivatalosan a döntéshozók, nem néz szembe ezzel kellő mértékben a kormánypolitika. Azt gondolom, hogy rossz pozícióban van a helyzetértékelés a problémák megítélése tekintetében.

Látjuk a folyamatokat nagyon régóta. Tudjuk, hogy a Homokhátság már hivatalosan is félsivatag. Tudjuk, hogy évente két, akár öt centiméterrel csökken bizonyos területeken a talajvízszint. Tudjuk azt, hogy Magyarország milyen súlyos vízhiányban szenved, és ennek ellenére sem történik meg rendszerszinten az - látunk nagyon jó példákat lokálisan, helyi szinten, kis léptékben -, aminek meg kell történni, tehát az időszakos többletvizek tájban való megtartása, tehát a vizek megtartása. Valóban ez egy évszázados probléma, de azt mindenképpen ki kell mondani, hogy konkrétan ennek a kormánynak 14 és fél éve lett volna ezeket az alapvető változásokat eszközölni, az azt megelőző kormánynak nyolc éve, és így tovább, mehetünk vissza valóban évszázados távlatba.

Szeretném néhány idézettel alátámasztani azt, hogy miért gondolom, hogy rossz helyzetértékeléssel él a kormány, és miért gondolom, hogy erről a kérdéstről kellő őszinteséggel kell akár itt is beszélni. A mostani, idei nagy dunai árvíz idején a miniszter úr adott egy interjút a gáton. Ott volt a gáton, nyilván mindenkinek kötelessége volt akkor a védekezésben részt venni, nagyon helyesen ott volt a választókerületben miniszter úr is, és úgy fogalmazott egy interjúban a Partizán kérdéseire, hogy arra készülünk, hogy egy nagyarányú vízgazdálkodási programot

valósítunk meg Magyarországon - ezt mondja miniszter úr -, és erőnkön felül mindent megteszünk, hogy egyrészt az éghajlatváltozás negatív hatásait értékeljük, tehát ezt értékeljük. Amikor a kormány 14 és fél éves tevékenységének értékelésével kapcsolatban kapott kérdést, akkor úgy fogalmazott miniszter úr, hogy a lehetőségeihez képest felelősséggel jár el ezen a területen a kormány, hiszen megalkotta azokat a jogszabályokat, amelyek lehetővé teszik a vízgazdálkodás szemléletváltását. Megtörtént az a szemléletváltás, hogy a vízzel gazdálkodni kell, illetve egy olyan konkrét vízgazdálkodással kapcsolatos kérdést is kapott miniszter úr, amire úgy válaszolt, hogy nem ön felel a vízgazdálkodásért, de ami önre tartozik mint agrárminiszter, azt négyes szinten biztosan teljesítette. Ezt válaszolta a miniszter úr.

Még egy nagyon rövid idézetet hoznék miniszterelnök úrtól, aki úgy fogalmazott bő egy éve egy parlamenti vitában, hogy Magyarországon feleslegünk van vízből, Magyarország semmilyen vízhiányban nem szenved, és azt is elmondta miniszterelnök úr, hogy a magyar csatornarendszeren keresztül oda vezetjük el a vizet, ahova akarjuk. Nos, ez a kiindulási pont, amiről azt gondolom, hogy egy rossz kiindulási pont, egy rossz helyzetértékelés. Az súlyosbítja ezt a helyzetet, hogy a 2022-es történelmi aszály után sem láthatók azok a gyökeres változások, amelyek ezen a helyzeten érdemben javítani tudnának.

Felhívnam a figyelmet arra, miniszter úr, hogy már a hivatalos vízügy berkein belül is felmerült, hogy nagyon sok helyen beszélnek már a helyes vízgazdálkodásról, a helyes tájhasználatról, és a hivatalos vízügy berkein belül is mintha teret nyerne a szemléletváltozás is.

Néhány idézetet szeretnék itt is a főigazgató-helyettes úrtól, a frissen kinevezett főigazgató-helyettes úrtól idézni. Úgy fogalmaz, hogy a klímaváltozás és az emberi tevékenység hatására a jelenlegi vízgazdálkodási helyzet fenntarthatatlan. A beszélgetés és a koncepcióalkotás ideje lejárt, képesnek kell lennünk komolyan előrelépni, és válaszolni a kihívásokra. Egyértelmű, hogy a vízháztartási egyensúly felborult Magyarországon. A kiszáradás, helyenként már a sivatagosodás nem fog magától enyhülni, ahogy a folyamszabályozások idején a túl sok víz miatt beavatkoztunk, most is kellene a megoldások. Itt a vízgazdálkodás áthangolásának kulcsszerepe van, és szakítani kell azzal a gondolkodásmóddal, hogy amikor víztöbblet van, levezetjük, amikor nincs, akkor öntözünk. Új rendszer kell - folytatja főigazgató-helyettes úr -, az időszakos vízbőségéből minél többet el kell tudni helyezni.

Azt is elmondja zárásképpen, hogy az ágazat rendelkezésére álló csatornahálózat és a tározási lehetőségek nem segítenek számottevően a felszín alatti vizek regenerálásában, ezért minél több vizet kell a tájban tárolnunk, főleg a régi, vízjárta területeken, mert a legjobb víztározó maga a talaj. Ehhez egy szóval kellene kifejezni, hogy mire van szükségünk: területre. Itt jön be meggyőződésem szerint és főigazgató-helyettes úr meggyőződése szerint is az agrárium szerepe.

Múlt héten egy interpellációval készültem, az Agrárminisztériumot próbáltam interpellálni, és valahogy átfordították az Energiaügyi Minisztérium felé a kérdést. Nem tudtam föltenni önöknek a kérdést, miközben a vízgazdálkodás az Energiaügyi Minisztérium területe, a tájhasználat kérdésében pedig az agrárium tud értelemszerűen lépni. Miniszter úr is tapasztalja hosszú évek óta, sok-sok év, évtizedek óta szakemberek, gazdálkodók, tudományos szereplők hívják fel a figyelmet erre a szemléletváltásra, ennek a fontosságára.

2022-ben az Agrárminisztérium épületében volt egy konferencia, Vízvásztó konferencia, ahol a különböző tudományterületek jeles képviselői nem különböző szép reményeket fogalmaztak meg, hanem koncepciókat, alátámasztva térinformatikai, műszaki, mérnöki konkrétumokkal alátámasztott koncepciókat fogalmaztak meg, hogy milyen lehetőségek vannak a kezünkben, milyen lehetőségek vannak a kormányzati szereplők asztalán.

Akkor nem vettek részt az Agrárminisztérium képviselői a saját épületükben tartott konferencián, és ezt követően '22 októberében itt, ebben a parlamenti épületben, a Fenntartható Fejlődés Bizottság ülésén volt egy hosszú megbeszélés, ahol itt volt a Vízálláskezelés kezdeményezés képviselője, Balogh Péter; ő itt van most is. Miniszter úr akkor pozitívan nyilatkozott a Koncsos professzor úr által is bemutatott lehetőségekről, és akkor az hangozott el, hogy elindul egyfajta törekvés, egy szemléletváltás a civilek, a szakemberek, a mérnökök, a tudományos szakemberek bevonásával. Sajnos, nem látjuk ennek a megvalósulását.

Én kitartóan próbálkoztam, legutóbb szeptember 11-én Nagykörúton, a Tisza félig kiszáradt medrében volt egy bizottsági ülés, ahová az Agrárminisztérium is meghívást kapott az Energiaügyi Minisztérium mellett. Én kértem, hogyha a miniszterek személyesen nem is tudnak eljönni, szakemberek szintjén képviseltesék magukat, hogy hogy érdemben elindulhasson egy párbeszéd. Tehát ne pengeváltás, ne ideológiai kérdés - tehát ne pengeváltás legyen -, hanem induljon el egy párbeszéd. Sajnos nem jött el az Agrárminisztérium képviselője se, nem jött el az Energiaügyi Minisztérium képviselője se, miközben a kihívások egyre súlyosabbak.

Tisztelt Miniszter Úr! A néhány, ezzel kapcsolatos konkrét kérdésemet akkor feltenném! Látva azt, hogy a szakma egyre inkább megerősíti azt, hogy a táji vízvisszatartás feladat, látva azt, hogy aláhúzzák a szakemberek, hogy az öntözés, amit nagyon sokat hangoztat az agrárium, önmagában nem tud megoldást jelenteni. Nyilván félsivatagi körülmények között ez kevésbé is értelmezhető. Elindult-e már a jelenleg illetékes Energiaügyi Minisztérium és az Agrárminisztérium között egy érdemi, valamiféle összehangolódás? Itt két olyan területről van szó, amelyek nem tudják egymást megkerülni. Itt alapvetően nyilván a gazdálkodók, az agrárium és a szakma, a vízügyi szakma együttműködésére van szükség.

Őn is beszélt korábban a különböző pályázati lehetőségekről, illetve a pályázati lehetőségek korlátairól, hogy szükség van arra, hogy a táji vízvisszatartás érdekében használjanak fel fejlesztési forrásokat - és itt az agrárágazattal kapcsolatban nyilván egyértelműen ki kell mondanunk, hogy ez nem megkerülhető -, itt milyen lépéseket tettek a gazdátársadalom információval való ellátása, bevonása, a velük való párbeszéd tekintetében, a támogatási rendszerek kialakítása tekintetében, ami érdekeltté teszi a gazdákat a vízmegtartásban és a tájhasználatváltásban? És hogy ilyen módon az agrárium partner legyen ebben, mivel az agrárium megkerülhetetlen szereplő, részt vegyen ebben a mára szakmai szinten valóban elfogadott, egyre inkább elfogadottnak tekinthető irányváltásban.

Illetve látva azt, hogy most már nagyon-nagyon, tényleg nagyon-nagyon sok irányból készülnek koncepciók, és látható, hogy nemcsak remények, hanem megalapozott szakmai koncepciók is vannak az asztalon, nyitott-e a minisztérium arra, hogy most valóban akár ne is csak részese, hanem, mondjuk, kezdeményezője vagy fontos irányítója legyen egyfajta olyan társadalmi-tudományos párbeszédnek, ami ezt a fajta szemléletváltást megalapozza? Tehát ne csak kisléptékű jó példák útján, hanem rendszerszinten, megalapozottan, felelősségteljesen egy olyan szemlélet alakuljon ki, hogy a vizeket ne levezessük minél gyorsabban, hanem megtartsuk a tájban, és az ehhez megfelelő tájhasználatot tudjuk rendszerszinten kialakítani.

Egy másik terület a termőföld. Szintén egy idézettel kezdeném miniszter úrtól, ez 2023. január, az Indexnek adott interjú: a termőföld nem tud bővülni. „Megálljt kell szabnunk a zöldmezős beruházásoknak, hiszen számos olyan terület van, amely barnamezős. A mezőgazdasági termelésre kevésbé alkalmas területekre kell vinni az ipari beruházásokat. Sokkal határozottabban és erőteljesebben kívánunk fellépni most már azon beruházásokkal szemben, amelyek kifejezetten zöldmezős beruházásban készülnek.”

Nos, én itt egy percig nem szeretném kinyitni az iparstratégiával, akkumulátorstratégiával kapcsolatos kérdéseket, de van egy kormánydöntés, ez egy

'23. nyári kormánydöntés, ahol Pécs mellett - mindenki egy kicsit, szerintem helyesen, a saját szűkebb hazájáról is beszélt, én is hozhatnék nyilván más területet, de most kifejezetten ezt szeretném hozni, miniszter úr - egy 600 hektáros beruházási terület kialakításáról döntött a kormány Pécs legfontosabb vízbázisai mellett. Olyan vízbázisok mellett, a pellérdi és a tortyogói vízbázis mellett, amelyek nélkülözhetetlenek a térség lakossági ivóvízellátásának szempontjából. Semmilyen kommunikáció azóta, 1,5 év alatt a kormánytól nem jelent meg a tekintetben, hogy mi a beruházási szándék.

Azt viszont ki kell jelentenünk, hogy kiváló minőségű termőföldeket érint ez a döntés. Körülbelül 250 hektár egészen kiváló, kivételes minőségű termőföld semmisül meg, ha itt egy beruházás, egy ilyen ipari, ipari parki beruházás valósul meg.

És úgy történik ez a folyamat - most már vannak bizonyos engedélyezési kérelmekben nyomon követhető fejlemények, hogy elindul itt ez a folyamat -, hogy érdemben akár csak szóba álltak volna a helyiekkel, az ott gazdálkodókkal, az önkormányzatokkal és az ott élő emberekkel.

És engedje meg, miniszter úr, hogy felolvassák egy nagyon rövid felszólalást. Tegnap fórumot tartottunk Bicsérdén, illetve én is meghívottja voltam a fórumnak. Bicsérd Pécs mellett van egyébként. Annyi személyeset engedjen meg, hogy a múlt század közepétől évszázadokon keresztül visszamenőleg ott éltek az őseim, tehát nekem ez nyilván személyesen is egy érzelmi kérdés. Ezen a fórumon elhangzott egy fiatal képviselő hölgy hozzászólása, akit most választottak meg. Ugye, itt hatalmas területek kisajátítása várható sajnós, ami rengeteg tulajdonos, közel 200 tulajdonos kérdését érinti. Így szólt tegnap ezen a fórumon az a fiatal képviselő hölgy: „Édesapám is érintett az érintett földterületben, egy elég kicsi földterületet örökölt nagyapámtól. A nagyszüleim arra tanítottak, hogy a földet semmiképpen nem szabad eladni. A választáskor, az önkormányzati választáskor is megkerestek minket, hogy tegyünk meg mindent annak érdekében, hogy környezetszennyező ipar ne épüljön itt. Szóval, most is megígérem - mondja a hölgy -, megígérjük, hogy tényleg mindent meg fogunk tenni annak érdekében, hogy ennek ellene menjünk.”

A termőföldet védik ott azok az emberek. Itt több száz család él a termőföldből, és ezt nem lehet megcsinálni, azt gondolom, miniszter úr! Ha egyetlenegy képviselő, egyetlenegy minisztériumot képviselő, egyetlenegy államtitkár akár csak megjelent volna helyben, és bármit mondott volna, akár az érintett településvezetőknek vagy az ott élő embereknek, az ott gazdálkodóknak, azoknak, akik a földből élnek, hogy mire számíthatnak, mire számítanak, mi a kormányzati szándék. Partner-e ebben, miniszter úr, hogy vagy ön, vagy egy helyettese személyében, egy államtitkár személyében eljön a térségbe és beszél az érintettekkel? Itt nagyon fontos vízbázisok mellett nagyon-nagyon fontos és értékes termőföldek vannak veszélyben. Valaki a kormány részéről jöjjön el Bicsérdre, és beszéljen a bicsérdiekkel és beszéljen egyébként a pécsiekkel.

A következő, az utolsó téma, amit említenék, szintén egy konkrétum, miniszter úr. Nyilván, ha a természetvédelem kérdéseit boncolgatjuk, napestig lehetne sorolni a kihívásokat és a problémákat. Nem szeretném én sem feszegetni a bizottsági ülés határait. Nagyon sok helyen látunk illegális hulladéklerakókat, és látjuk azt egyébként, ami egy rendszerprobléma, hogy nagyon sok helyen gumibroncsok feldolgozatlanul, akár őrizetlenül, gazdátlanul felszámolt cégek által üzemeltetett egykori területeken hevernek.

Szintén egy mecseki példát hozok: a Mecsek közepén, mondhatjuk, Pécs közigazgatási területén van egy hatalmas gumihegy. Ott én mindent megpróbáltam, tehát kormányhivatal, katasztrófavédelem, kormány, belügyminiszter úr, mindent megpróbáltam. A feljelentést megtettem természetesen. Visszautasították a nyomozást azzal, hogy a gumi nem számít veszélyes hulladéknak. Na most, ezen a területen, az erdő közepén több ezer tonnányi van ebből a gumibroncsból, és ugyan a jogszabályok alapján valóban nem minősül veszélyes hulladéknak, de ha meggyullad, annak beláthatatlan következményei lesznek.

Miniszter urat én arra szeretném megkérni, hogy akár közösen, akár kormányzati kezdeményezésben ezzel a jogi anomáliával kezdjünk valamit, mert nem lehet egyszerre, tehát sem a katasztrófavédelem, sem a rendőrség, senki nem tud mást tenni, minthogy egyébként a katasztrófavédelem nyilván annyit tud tenni, hogy a különböző tűzbiztonsági intézkedések betartását megköveteli, tehát hogy milyen szegmentálásokat kell a gumitárolásnál végrehajtani. Tehát nyilván ami biztonsági intézkedéseket lehet, azokat megteszi, de ez egy óriási kockázatot jelent, egy óriási természetvédelmi kockázatot jelent. Tehát itt a jogszabályi környezeten valamit változtatni kell, hogy érdemben lehessen fellépni az ilyen kialakult helyzetek megoldása tekintetében.

És bocsánat, még egy utolsó témát hadd említsek meg nagyon röviden, miniszter úr! Már beszéltünk erről is: a folyóink szennyezéséről fogok szólni. Ugye, tudjuk azt, hogy milyen óriási veszély leselkedik egyébként a Tisza erdélyi mellékfolyóit érintően. Képviselő úr rengeteget beszélt erről a kérdéstről.

Én magam a Sajó ügyét hoztam nagyon sokszor példaként, és sajnos ez egy 2,5 éve húzódó ügy. Egyre rosszabb a helyzet a Sajóban. A Rozsnyói járásban, a Felvidéken, Alsósajó településen egy egykori elhagyott bányaterületről naponta 8 kilogramm arzén jut a Sajóba. Sokat beszéltünk már erről. Miniszter úr is, úgy tudom, hogy még a korábbi kollégájával beszélt erről a kérdéstről, de nem született megoldás.

Most is, amit látunk, hogy gyakorlatilag csak a tüneti kezelés irányába akarnak elmenni a szlovákiai politikai szereplők, és a másik oldalon meglenne a rendszerszintű megoldás, tehát meg lehetne állítani a szennyezést, nullára lehetne lefojtani. Nyilván ülepítőmedencéket, víztisztító berendezéseket kellene felszerelni.

Én magam már 2022-ben háromszor-négyszer voltam a helyszínen, idén is voltam, bejelentkeztem ismét a pozsonyi parlamentbe, hogy az ottani bizottsági elnöknél próbáljak a magam eszközeivel ilyen megoldásokat követelni. Sajnos egyelőre húzzák az időt a partnerek, tehát idén már nem is voltak hajlandóak fogadni.

Mit tud tenni a természetvédelemért is felelős miniszter úr Szlovákia jelenlegi kormánya irányában, hogy a Sajó pusztítását, ezt az ökológiai katasztrófát meg lehessen állítani, és elindulhasson ennek a medernek a tisztítása, és ezt a csodálatos közös természeti kincsünket meg lehessen óvni? Nos, hát ezeket a kérdéseket szerettem volna feltenni, miniszter úr.

Azzal szeretném zárni - a szuverenitás védelméről beszél sokszor -, hogy azt gondolom, a szuverenitás védelmét a természeti kincseink, a vízkincsünk és a termőföld védelmével kell kezdeni. Itt már, ahogy sokan mondják, a 24. órában vagyunk, itt már nincs visszaút, nincs hová hátrálni, cselekedni kell, miniszter úr. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm elnök úr tartalmas hozzászólását. A vízgazdálkodással, vízkormányzással kapcsolatos észrevételeinél, ha jól értelmezem, akkor van egy fontos előrelépés, hogy a főigazgató-helyettes kinevezésével egy megfelelő ember került a megfelelő helyre. Visszaadom az ülésvezetést elnök úr számára.

(Az ülés vezetését dr. Keresztes László Lóránt, a bizottság elnöke veszi át.)

DR. KERESZTES LÁSZLÓ LÓRÁNT (LMP), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. Reagálok alelnök úr felvetésére: valóban ez egy fontos előrelépés. Ugyanakkor amellet, hogy az Energiaügyi Minisztérium és a kormányzat részéről sokszor elhangzik, hogy végre a víz ügyének kezelése egy kézbe került, sajnos ezt árnyalni kell. Ahogy próbáltam aláhúzni, az agrárium nélkül nem lehet beszélni érdemben a tájhasználatváltásról, érdemben a táji vízvisszatartásról, és még sorolhatnám.

Egyébként összesen hat minisztériumot lehet azonosítani, amely felelős a víz ügyében. Tehát ha kormányzati döntéshozatalról beszélünk, megalapozott döntéshozatalról, akkor két kulcsminisztériumot mindenképpen említeni kell, az Energiaügyi Minisztériumot és az Agrárminisztériumot. Ha az egyik minisztérium alá tartozó nagyon fontos főigazgatóság berkein belül van egy helyettes vezető, aki megfogalmaz fontos állításokat, az egy szükséges, de önmagában nem elégséges változás ahhoz, hogy ez a szemléletváltás ne csak elinduljon, hanem a gyakorlatban is megjelenjen.

Még egy jelzésem lenne, tisztelt képviselőtársaim. Nézek képviselőtársaimra, van-e további hozzászólási szándék a miniszter úr felé. *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom, hogy nincs. Előzetesen Balogh Péter geográfus, gazdálkodó, a Szövetség az Élő Tiszáért elnöke jelezte, hogy szeretne röviden, maximum 5 perces időkeretben hozzászólni.

Szeretném kérni a bizottságot, hogy adjuk meg ezt a rövid hozzászólási lehetőséget. Kérdezem, hogy ki támogatja. *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Kérem Balogh Péter urat, hogy a szabad mikrofonnál tegye meg a hozzászólását! *(Balogh Péter helyet foglal a tárgyalóasztalnál.)*

BALOGH PÉTER elnök (Szövetség az Élő Tiszáért): Tisztelt Miniszter Úr! Bizottság! Képviselő urak, hölgyek és egyáltalán minden érdekelt és érintett, köszönöm szépen, hogy egyáltalán felszólalhatok. Én valóban úgy gondolom itt a helyemet, hogy megtestesíti azt is, hogy ez mennyire egy pártok feletti ügy, mennyire nem pártosítható ügy, a víz, az élet meg a táj ügye, és mennyire helye kellene hogy legyen a magyar Országgyűlésben annak, hogy bejusson ez a civil gondolat is, illetve amit hozzá tud tenni ehhez az ügyhöz az ország lakossága, és itt nem a hentesekről beszélek, hanem a szakemberekről. Nagy öröm volt hallgatnom ezt a tartalmas beszélgetést vagy munkát, különösen a vége felé egyre jobban. Köszönöm, hogy hozzászólhatok.

Dunna alatt alszik a táj, tudtuk meg miniszter úr reggeli bejegyzéséből. A közlekedésben - ezt a hasonlatot használva - eléggé elfedte ezeket a lehetőségeket ez a kicsi hó. Mindenesetre az jutott erről eszembe mint geográfusnak, hogy ahol viszont fekszik ez a táj, a dunna alatt, az egy betegágy, és elfedi, tehát le van takarva úgy, hogy nem látszik, és akkor ez lesz a kulcsfogalom, a táj.

A betegség alapforrása, az oka, a megjelenése a dehidratáció, tehát a kiszáritás. Persze van egyéb, érzékiület meg ilyenek is az eszébe jutnak az embernek, de azt húznám alá, hogy ennek a tájnak a 60 százaléka sérült, a bőrhám. Az orvosok tudják, hogy ez önmagában halálos. Tehát sérült ezen mezőgazdasági művelés által, 90 százalékban helytelen a használat, és egyáltalán, a regeneráció teljes hiánya jellemző, az immunrendszer szét van verve s a többi. A kezeléshez megfelelő eszközök kellene, mint például keresztgátak - trombóziként és ödémaként jelennek meg. Ez baj, de a szakértők most már látják ezt. Itt utalnék elnök úr elmondott szavaira. Ténylegesen a vízügyben is komoly nyitottság tapasztalható.

Az a sommás megállapításom, hogy az agráriumban - én is vidékről jövök - a gazdák már jobban látják, jobban felfogták, hogy mi a helyzet, és hogy merre lenne a megoldás, mint a szakigazgatásban, amely bátortalanul a hajlandóságvizsgálatokig jut, illetve pár száz hektáron 900 eurós, nagy pénzek megkínálásával igyekszik óvatosan ehhez a kényes helyzethez viszonyulni azzal a hozzáállással, hogy elveszünk termőföldet a gazdáktól. Hát, teljesen helytelen és nem hatékony ez a kommunikáció. Nem elveszünk, hanem adunk. Víz adunk, vizet adnánk, ami örült fontos, kulcsdolog.

A harmadik szereplőt hadd említsem meg, ha már itt vagyunk! Mindig is azt mondom szakmailag, hogy akinél a felelősség, annál a lehetőség, vagy akinél a lehetőség, annál a felelősség. Vízügy, agrárium. Itt csak aláhúznám, hogy miért keressük az agráriumban a vizet. Tulajdonképpen megint csak válaszul alá kell húzni, hogy a vízlevezetés, a kiszáritás hivatkozási alapja az agrárium volt, és évszázados tekintetben ez így van a mai napig. A vizesítés - mint megoldás - terepe, a gazdája az

agrárium. Tehát addig, amíg ez a két tárca külön kezelődik az államigazgatásban, addig nem, tehát az egy strukturális úgymond gátja a megoldásnak.

Mindenesetre a harmadik szereplőt akkor hoznám be, ha már itt vagyunk, ez pedig a politikai döntéshozatal. Aki több száz év alatt nem merete átlátni azt, hogy hogyan kellene egy valóban megfelelő koncepció és stratégia mentén az ágazati érdekek felett egy világnézeti, értékrendi döntést meghozni, és a XXI. században most már végre ott hagyni a XIX. és a XX. századot, amikor is külön volt választva, külön lett választva óhatatlanul a természetvédelem, a természeti kincsünk megóvása a gazdaságtól meg az élettől, úgymond maguktól a komoly dolgoktól, na, ezen kell változtatni. Tehát ez a paradigmaváltás, nem az, hogy vízlevezetés vagy vízvisszatartás. Nyilvánvaló, hogy a jelen éghajlati vagy geográfiai körülmények között a vízlevezetés teljes nonszensz, tehát a vízvisszatartás. A paradigmaváltás nem itt van, hanem ott van, hogy hogyan, iparszerűen vagy természetszerűen. Ez a kulcskérdés, ezt kell meglépni az ország vezetésének, tényleg messzire tekintve és ideologikusan, nem pártalapon, hanem mélyebben, világnézetiileg.

A parlamenti vitanapnak pár hete volt a megnyitása. Sajnos az látszik, hogy nincs meg ez a lépés. Az orvosi konzílium - ezt a példát hoztam - döntéshozatali szintje nem látja át ezt. Ehhez képest jó hírem van: hangsúlyozom, magánemberi kezdeményezésként, mondom, nem a hentesek, hanem a szakértők, tehát tudósok, gazdálkodók, önkormányzatok és egyéb vízvásztó polgárok kezdeményezéseként ez körvonalazódott, mélyebb gyökerekkel, de 2022-ben nyilatkozat és aláírásgyűjtés volt. Komoly országos mozgalom volt vidéken, úgy hívtuk, hogy Vízvásztók Országos Gyűlése, és akkor sürgősen úgymond belementünk egy ilyen Vízvásztó konferenciába. Azért sürgősen, hogy le legyen téve ez az asztalra, mielőtt hirtelen - a tehetetlenségi lendülettől fogva - rossz döntések születnek. Mindenesetre van egy ilyen kezdeményezés.

Jó hír, hogy a tudományos, szakmai műhely, a rendszerszerű megoldásért kiállók által most ennek a konferenciának egy újrakiadása lesz, nyilván korszerűen, még megoldásorientáltabban, abszolút konstruktívan és bátorítólag megjelenünk. Tudjuk, hogy miben tudunk segíteni. Azt akartam kérdezni a miniszteri meghallgatás során, hogy miben segíthetünk. Tudjuk, hogy miben segíthetünk. Az a kérdés, hogy hogyan, és hogy bejuthat-e ez a grémium úgymond vagy ez a gondolat, ami igenis egy koncepcióváltás, paradigmaváltás s a többi, mondom még egyszer bátorítólag, de a szakmai cikkekben sorba lehet hozni most már, hogy hol tartunk, hogyan tudunk segíteni. Januárra tervezzük ezt a konferenciát, és tisztelettel várjuk a miniszter urat, illetve egyáltalán a szakigazgatást. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönjük. És akkor most meg is adom a lehetőséget miniszter úrnak az elhangzott sok-sok felvetésre, kérdésre, reakcióra egyben tud válaszolni. Öné a szó, miniszter úr.

Dr. Nagy István válasza

DR. NAGY ISTVÁN agrárminiszter: Köszönöm szépen és köszönöm szépen a lehetőséget, hogy közösen gondolkodhatunk. Jó volt hallani azt, hogy mindenki felelősségteljesen nyilvánul meg az őt körülvevő környezet állapotával kapcsolatosan.

És hadd kezdjem akkor sorban, ahogy a kérdések jöttek. Gelencsér képviselő úrnak a reggeli találkozásából eredő kérdések, az EU-s bírság behajtásával kapcsolatosan: bírságot behajtani csak abból lehet, amit ideadnak. Magyarországnak jár az uniós támogatás. Amennyiben nem kapja meg, akkor abból a nem megkapottból próbálja behajtani. Lehetetlen! Tehát ez pontosan olyan, mint az RRF kérdése, hogy úgy vesz fel az Európai Unió hitelt Magyarország közreműködésével is, hogy mi nem kapjuk meg az abból járó forrásokat, de a törlesztéshez, a kamatfizetéshez Magyarországnak is hozzá kell járulnia. Ez egyszerűen elfogadhatatlan!

És hogy úgy akarnak bírságot bennünket, hogy a nekünk járó forrást nem adják ide, és mindezt nem szakmai alapon indokolják, hanem kifejezetten politikai nyomásgyakorlást folytatnak velünk szemben. Tehát kiállni ellene a leghatározottabban kell, és nem lehet hagyni, hogy a magyar szuverén döntést, ami ráadásul a lakosság többségének akaratával teljes mértékben egyezik, felülírva, ezt a döntést megváltoztatva járjon el a kormány. Igenis a leghatározottabban ki kell állni! És arra kérem önt is képviselőtársaival, bárkivel, mindent kövessenek el azért, hogy a Magyarországnak járó forrásokat kaphassuk meg.

Az egy nagyon durva külső politikai nyomásgyakorlás és beavatkozás a szuverén Magyarország életébe és politikai közállapotába, hogyha így akarnak előidézni problémát, hogy a nem megkapott forrásokból el akarnak vinni, hogy a nemzeti forrás terhére bírságot adjanak minket - a leghatározottabban visszautasítom.

Arról pedig szeretnék megnyugtatni mindenkit, hogy azt a forrást, amit nekünk sikerült kitérni, hogy a Közös Agrárpolitika forráskeretét, az agrártámogatásokat haza tudtuk hozni és a gazdák rendelkezésére tudjuk bocsátani, ahhoz pedig nem nyúlhatnak. Az egy külön alap, nem lehet horizontálisan összekötni, főleg nem ilyen mondvascsinált politikai eszközökkel, hogy a migráció helyes kezelése vagy nem, az legyen minden tagország szuverén kérdésköre. Na, azzal összekötni a magyar élelmiszer- és élelmezésbiztonságot veszélyeztető kérdéseket, hát, az a legnagyobb botrány lenne!

Tehát ebben egészen biztos vagyok, hogy a Közös Agrárpolitika támogatási alapjából nem lehet a bírságot levonni és behajtani, tehát szeretnék is mindenkit megnyugtatni. Viszont képviselő úr kérdezte továbbá a napi híreket, amiket hallunk, és én nagyon remélem, hogy nem cinikus hangon kérdezte, hanem tényleg aggódó hangon kérdezte, és köszönöm szépen, hogy meg is erősíti ezt. Tehát velünk együtt aggódik, és nagyon bízom benne, hogy akkor sikerül egy széles körű politikai koalíciót létrehozni azért, hogy ne lehessen az agrártámogatásokat gyökeresen átalakítani.

Hogy amiben az egyik legnagyobb sikert értük el most az Európai Unióban soros elnökként, hogy az EU-tagországok agrárminisztereinek, az agrártanácsnak sikerült elfogadnia olyan következtetéseket, amikben rögzítjük, hogy kell a külön büdzsé, kell a Közös Agrárpolitika-alap, és ennek a büdzsének két erős pilléren kell nyugodnia: a területalapú és a vidékfejlesztési támogatásokon. Ebben minden agrárminiszter egyetért az Európai Unióban is. Ez egy nagyon fontos kiindulási pont, és nagyon örülök, hogy ön is aggódik azért, hogy ezt esetleg összekötik olyan politikai célokkal, amelyek súlyosan veszélyeztetnék a forrásokhoz való hozzájutást. Őszinte leszek: az élelmiszer és az élelmiszerellátás ma már egyre inkább nem stratégiai kérdés, egyre inkább nemzetbiztonsági kérdés, és ez nagyon komoly. Aki ezzel játszik, aki ezt veszélyezteti, az nagyon felelőtlen ember, az bűnt követ el.

És nekünk ezért kell politikai ideológiákon túli összefogással összefogni és meggátolni azt, hogy az élelmezésellátást, a gazdák termelését, versenyképességét semmi nem veszélyezteti.

És emlékeznek rá, szeretném visszaidézni azt az öt fogalmat, hogy miért mértük ki egészen pontosan, hogy mi az az irányelv, ami mentén szeretnénk menni az Európai Unióban és szeretnénk vinni az Európai Unió agrárpolitikáját: hogy legyen versenyképes, legyen válságálló, legyen fenntartható, legyen tudásalapú és legyen gazdaközpontú, gazdabarát. Ez az az öt fogalom, amely pontosan kiegyensúlyozza és helyes irányba tudja vinni az agráriumot. És erre szerintem nagyon-nagyon oda kell figyelni, és nagyon meg kell mozgatnunk minden erőt, hogy ez legyen, és én remélem is, hogy sikeresen meg tudjuk vívni ezt a csatát.

Érdeklődött a kukorica-toxinfertőzés kapcsán. Igen, aszályos esztendőben ez sajnos mindig előfordul. Nagy erőfeszítéseket teszünk azért, hogy akár a martonvásári, akár a szegedi kutatóközpont olyan kukoricahibrideket, -fajtákat nemesítsen, amelyek toxintűrők, toxinellenállók.

Nagyon jó kísérletek vannak, nagyon jól haladunk ez ügyben előre, csak nyilván idő kell, mire ennek megfelelő mennyiségben elterjed a toxinfertőzés megoldása; a Duna és a Tisza választóvíz. Nyilván, mivel az aszályos idővel az ország keleti része volt fertőzöttebb, a toxinelőfordulás mértéke a keleti országrészben a nagyobb mértékű, a nyugati országrészben pedig kevésbé van ez. Viszont nem engedhetjük - nem engedhetjük! - a visszaéléseket. Nem engedhetjük a bizalom elvesztését a termelők és a felvásárlók között. Az nem lehetséges, hogy ugyanazt a tételt háromszor bevizsgálja ugyanaz a felvásárló, és más eredmény jön ki.

Ezért a leghatározottabban föl kell lépünk törvényi erővel is, és a Nébihnek minden laboratóriumi lehetőségével azért, hogy a visszaéléseket megszüntessük, helyreállítsuk a bizalmat a termelők és a felvásárlók, feldolgozók között. És ezt nagyon határozottan kívánjuk életbe léptetni, mert nem szeretnénk, hogy a rossz szándékú emberek hasraütéssel, valótlán adatokat használva, árletörésként használják a toxinveszélyeztetettséget, hogy a valóban toxinos tétel legyen valóban toxinos tétel, és ne csak úgy hasraütésre rámondják, hogy akkor ez toxinos.

Nekünk itt nagyon komoly feladatunk van. Én utasítottam a Nébih rendszerét is és a minisztérium jogalkotási részlegét is arra, hogy erre megfelelő választ adjunk, mert a bizalmat helyre kell állítani. Akkor, amikor aszályos év van, amikor nehézségek vannak, akkor minden egyes forintba szüksége van a magyar termelőnek, és nem lehet, hogy valaki adminisztrációs eszközökkel letörje a kukorica árát. Helyre kell állítani tehát a bizalmat a termelők és a feldolgozók között.

Azt viszont egészen biztosan tudom mondani, hogy a lehető legszigorúbban van ellenőrizve az étkezési forgalomba kerülő kukorica, és egyébként a takarmányozási célra használt kukorica is, hiszen ha akár a tejtermelő állományba bekerül a T-2-es toxin, az nagyon komoly károkat tud előidézni. Tehát sem takarmányozási célra nem lehet toxinos terméket használni, sem élelmezési célra, ez a legtermészetesebb.

Sőt, azt kell mondjam, hogy a mellékterméket, a toxinos mellékterméket sem lehet takarmányozási célra felhasználni. Tehát ezért volt az, amikor a nagy aszályos évben támogatást adtunk a feldolgozóüzemek számára azért, hogy a toxinos mellékterméket el tudják égetni, és ne kerüljön takarmányozási célra felhasználni. Tehát megalapozottan, a legnagyobb körültekintéssel járunk el a tekintetben, hogy a toxin semmilyen emberi egészséget vagy akár az állataink egészségét ne veszélyeztessen. Közben indulnak a nemesítési programok és lehetőségek, hogy ezt végig tudjuk csinálni.

Erdős Norbert is nagyon komoly aggodalmakat fogalmazott meg a jövő agrárpolitikájával kapcsolatban. Említette a Strohschneider professzor által készített „Stratégiai párbeszéd” nevű jelentést, amelyben Ursula von der Leyen felkérésére egy olyan programot fogalmazott meg, hogy hogyan lehetne az agrártámogatásokat átalakítani.

Muszáj leszögezni az alapelvet: az agrártámogatások nem öncélúan csak a gazdákat támogatják. Agrártámogatásokat azért biztosítunk, hogy az élelmiszerárak megfizethetőbbek legyenek, tehát gyakorlatilag az Európai Unió összes polgára élvezzi az agrártámogatások kérdéskörét. De nemcsak ezt, hanem azt is, hogy hogyan tudja élhetővé tenni a tájat, mert az agrártámogatásoknak köszönhetően azokat a területeket is megművelik a gazdák, amelyeket egyébként gazdasági alapon nem volna érdemes. Ez a legfontosabb dolog.

Nagyon fontos tanulság volt számomra a Nagy-Britanniába tett látogatásom és az ottani tárgyalások. A tárgyalópartner azt mondta, hogy a korábbi években Nagy-Britannia úgy döntött, hogy leáll a mezőgazdasági termeléssel. Mivel jó kereskedelmi partnereik vannak, úgy érzik, hogy biztonsággal be tudják szerezni az élelmiszert, és csak importból akarják beszerezni az élelmiszert, az egész vidéket átalakítanák egy ilyen skanzen jellegű területté, és akkor nem vágnak ki egy fát sem, nem nyírnak füvet sem, és akkor az ott úgy majd jó lesz - gondolták -, de aztán csend lett, és mondta, hogy

Putyin megtámadta Ukrajnát. Az egészet újra kellett gondolják, mert innentől kezdve nemzetbiztonsági kérdéssé vált számukra az élelmezésbiztonság.

Ez így van. Nem lehet kockáztatni a támogatások gyors változtatásával. Miért nem lehet a támogatásokat is gyorsan változtatni, és gyors, új modelleket kialakítani? Mert az agrárium, a mezőgazdasági termelés nem olyan, mint egy asztaloszakma, hogy ma ezt teszem, aztán eladom a gépeket, és holnap mást teszek. Ez abban különbözik minden más szakmától, hogy ez egyben egy életforma. Mondja is a mondás, hogy aki kimeszeli a disznóolat, az még egyszer nem fogja betelepíteni. Ez a helyzet.

Tehát itt nem lehet veszélyeztetni a gazdák jövőképét, nem lehet veszélyeztetni a generációváltást, mert ha nem áll bele a fiatal, akkor nem fogja tudni és nem fogja akarni csinálni mindezt. Ez egy nagyon komoly kérdés, hogy ezzel foglalkozzunk, és nem lehet gyors irányváltásokra készíteni a gazdát.

Az európai gazdatüntetések pont ezt nyilvánították ki. A Green Dealben lefektetett elvek, hatástanulmány nélkül: azt érzékelték a gazdák, hogy elveszítik a versenyképességüket, de még mindig betartották a szabályt, és termeltek, fogukat összeszorítva, erőfeszítéssel. De amikor elárulva érezték magukat, amikor azt érzékelték, hogy ők betartanak minden szabályt - a termőföldtől az asztalig -, közben az Európai Unió megnyitja a határait, és az ukrán mezőgazdasági termék minden mennyiségi és minőségi kontroll nélkül elárasztja az Európai Uniót, és ott nem kell semmilyen szabályt betartani. Ezért a teljességgel összeomló belső piac és az elkeseredésük vezérelte őket, hogy traktorokkal menjenek az Eiffel-toronyhoz, vagy épp a Brandenburgi kapuhoz. Ez készítette meghátrálásra az Európai Uniót, hogy egyszerűsítsük a szabályokat, vonjuk ki azokat, amelyek a termőterületeket korlátozzák, 8 százalékos parlagoltatás előírása és hasonló dolgok. Tehát óriási terheket róttak volna rá, és ezt sikerült visszazsorítani. Szerintem ez is egy nagy, intő jel.

A Strohschneider-jelentésben és a stratégiai párbeszédben is a veszélyek arról szólnak, hogy a megszokott támogatások helyett valami egészen új támogatási szisztéma vonódjon be, szűnjön meg a közös agrárpolitikai pillér. Nem lehet. Ez nagyon súlyos veszélyeket hordoz magában az egész európai uniós rendszerben.

Az állattenyésztés visszazsorítása megint csak egy olyan téves szisztéma, amit mi fehérjeprogram néven vitatunk most az egész Európai Unióban. Igen, egyensúlyozni kell az egészségünk érdekében is, a fenntartható világunk érdekében is egyensúlyozni kell. De aki egyensúlyt keres, akkor mily felelőtlen az, amikor egy mesterséges úton előállított élelmiszert akar rászózni az emberekre, amikor ipari úton előállított élelmiszereket akarnak rászózni az emberekre? Na, ez a rettenetes, felelőtlen politika!

Ha azt akarjuk, hogy biztonságos legyen az élelmezésünk, ha azt akarjuk, hogy vidéki megmaradás legyen, hogy a környezetünk meg legyen művelve, akkor mindig a termőföldhöz kötött élelmiszer-előállítást kell preferálni. Nem lehet ettől eltérni, mert az nyújtja a biztonságot. Ez jelenti a hagyományunkat, a kultúránkat, a megmaradásunkat, minden ehhez köthető. Nem tudunk ettől eltekinteni.

Dinnyetermelés, Medgyesegyháza. Ez az, ami végtelenül fontos dolog. Képviselő úr rátekintett, és el kell ismerni, Cecén is van, és helyes. Versenyezzenek! Én nagyon preferálom, és vissza is kell térni. Amikor beszéltünk az összes ökológiai problémáról, az egyik megoldás pontosan a termőtájak visszaalakítása. Nem beszélünk arról sohasem, mert nem akarjuk megfogalmazni azt a kérdést, hogy a világon a legtöbb problémát, a legnagyobb bajt az egész klímaváltozás tekintetében nem a parasztok okozzák, nem. Az életformánk, az életmódunk okozza a legnagyobb bajt, hogy mindent akarunk mindenkor. Ez az, ami nem elfogadható.

Ha nem térünk vissza a szezonális termékekre, ha nem preferáljuk azt, ami nekünk van, hanem mindent akarunk mindenkor, az vezet ahhoz, hogy olyan mértékű ökológiai lábnyomot hagyunk magunk után, olyan mértékű károsodásokat szenvedünk

és okozunk a jólét oltárán, ami hihetetlen veszélyeket rejt magában. Erről beszélnünk kellene értelmesen, nyilvánosan is.

Meg kéne vitatni a társadalommal, hogy tényleg mindig akarunk-e mindent, és belátjuk ennek a következményeit, és nem a hiba okozójának feltüntetni a teheneket, ezért csökkenteni az állattenyésztést, és arról beszélni, hogy ha kevesebb húst ennének az emberek, jaj, istenem, mennyivel jobb világ volna. De miért nem azt mondjuk, hogy miért akarunk sárgadinnyét enni, paradicsomot enni, és a csuda tudja, miket még karácsonykor? Miért nem a hagyományos élelmiszereinket esszük? De ragaszkodunk hozzá, hogy együnk mindig, és legyen nagy választékban mindig minden. Ez okozza sokkal inkább azt a klímaválságot, amit élünk és szenvedünk minden egyes nap.

Szabó Rebeka képviselő asszonynak reagálva, vízgazdálkodás kérdésköre. Az egész napunkat gyakorlatilag meghatározza, és ennek a bizottsági meghallgatásnak a dolgait is. Hadd beszéljek akkor a vízgazdálkodásról egy komplex keretben, és ne címezsem a képviselőtársaimnak a kérdésköröket! A helyzet a következő. Szerintem azt senki nem vitatja már, hogy szemléletváltásra van szükség, sőt volt szükség. A nagy fordulat egyébként megtörtént, mert az, hogy ma már erről mindenki elismerően beszél, hogy a vizet meg kell tartani, hogy egyáltalán nem azt mondjuk, hogy vízügy, hanem azt mondjuk, hogy vízgazdálkodás, hogy gazdálkodni kell a vízzel, ezt szerintem senki nem vitatja.

Szerintem abban is egyet kell értsünk, hogy nincsen egy általános, üdvözítő szabály, hanem minden területen adott lehetőség van, és ezt az adottságot kell kihasználni. Ahol én élek, a Hanságban van történelmi időkből visszamaradt olyan gravitációs öntözési mód, aminek még a nyomait észre lehet venni. Vissza fogjuk állítani, és önmaga fogja tudni pótolni a vizet. Ahol ártéri gazdálkodásra van szükség, ahol fokgazdálkodásra van szükség, meg kell csinálni, azt kell használni. Egyszerűen feltétlenül szükséges, és nagyon szeretném különválasztani, hogy öntözés és ökológiai vízgazdálkodás, ökológiai vízpótlás. A kettő között különbség van.

És, ugye, a választóvonal az én hatásköröm és a kollégák hatásköre között egyébként pont ez: amikor öntözés van, az agrárium. De nyilván teljesen igazuk van, a kettő nem választható el egymástól, mert ahhoz, hogy a gazdák öntözni tudjanak, a föld szélén ott kell legyen a víz. Sőt, az lenne jó, ha úgy tárolnánk a talajban a vizet, hogy ne is kell öntözni, mert a megfelelő nedvesség ott van a talajban. Ezt kell elérnünk.

Azt is látjuk, hogy olyan mértékű a kihívás, mert abban a folyóban, amiben önök ültek, amikor volt a bizottsági meghallgatás, két hét múlva hét méterrel magasabb vízszint volt. Vagy nézzük, mi van Valenciában, Spanyolországban: aszály sújtotta terület, most meg mindent összevisz a víz. Tehát akkora mértékű szélsőség van, amit igazából szerintem emberi beavatkozással nem fogunk tudni sohasem 100 százalékban megoldani, csak mérsékelni tudjuk.

De hogy mérsékeljük, az szerintem mindannyiunk felelőssége. Megkeresve azokat a specialitásokat, amik kellenek. És akkor nyugodtan kérdezhetik, és hadd válaszoljak is rá, hogy akkor az Agrárminisztérium felelőssége. amit forszíroznak, az első döntésünk volt, hogy a területalapú támogatásoknál megváltoztattuk a régi rendszert. A belvíz már nem ellenség, hanem barát. Ezért a támogatás jár a belvizes területekre, akármeddig is őrzi ott a vizet. Tehát mi preferáljuk, mi odaadjuk a gazdáknak azt a támogatást, ha a vizet őrzi a területén. Semmilyen szankciót nem támasztunk velük szemben, hiszen korábban az volt, hogy gyorsan le kell vezetni, mert ha bizonyos időn túl állóvíz volt a területén, akkor nem járt a támogatás. De most megfordult a rendszer, adjuk a támogatást, és ez szerintem egy nagyon-nagyon fontos kérdés. Létrejöttek öntözési közösségek, megteremtettük ezeknek a törvényi háttérét, a feltételeit. Létrejött az a szabály és törvényi alap, hogy az ideiglenes víztározók helyét ki lehessen sajátítani, és végleges víztározókat lehessen belőlük csinálni. Ennek a törvényi szabályozása kész, és zajlanak a folyamatok. Tehát akkor, amikor azt hallom, hogy nem történik semmi, nem változott semmi, azt nagyon határozottan vissza kell

utasítanom. Ezerrel dolgozik mindenki, csak az a baj, hogy mindig vannak időszakok, amikor ilyen ösztársadalmi vita alakul ki.

Ilyen Szoboszlainak a Liverpoolba igazolása, és akkor mindenki footballmanager. Ilyen sajnós az öntözés kérdése is. Olyan videókat látok, amiktől az embernek forr a vére, és rendkívüli módon hangulatot kelt. Tévírányba viszi a dolgokat, mert úgy érzi mindenki, hogy meg kell szólalni, és valami túrhetetlen hangnemben olyanokat mondanak, amik egyszerűen hihetetlenek.

Tehát mindig a lokális, helyi adottságoknak megfelelően kell mindezt megtenni, és én azt gondolom, hogy '27-től az új Közös Agrárpolitika tervezésénél lehet egy újabb nagy fordulatot elérni. Mert ha meglesznek azok a területek, ahol azt látjuk, hogy ha sok víz van, akkor ott egyre inkább áll a víz, tehát azt érdemes kisajátítani, akkor meg kell teremteni azt az anyagi forrást ökológiai célokból, hogy akkor azokat a területeket ki lehessen sajátítani és átalakítani arra, hogy azok valóban a talaj vízháztartását tudják segíteni és tudják szolgálni.

Nagyon szép kezdeményezések vannak épp a Hortobágyi Nemzeti Parkban is, hogy hogyan tudjuk megtenni azt, hogy a csatornák öblítsék a környező tájat. Fantasztikus lehetőségek, hogy akkor, amikor bővebb víz van, akkor ezt oda tudjuk juttatni a tájba, föl tudjuk tölteni a talaj nedvességtartalmát. Zajlanak a folyamatok.

Megfeszített erővel dolgoznak. Hogy csak számot hadd mondjak: például ilyen kérdéskörök, hogy 2177 kilométernyi csatornaszakasz újult meg kotrási, irtási, mederkarbantartási beavatkozások által. Átépítésre, felújításra került 314 darab műtárgy, 33 szivattyútelep, és azt mondja, hogy megépült nyolc víztározóegyüttes, maximális tározási kapacitás: 5 millió köbméterrel, és az újabb 6 darab, ami pedig 4 millió köbméternyi vizet tud befogadni.

Tehát zajlanak a folyamatok, intenzív módon zajlanak a folyamatok, de egy komplex vízszabályozási rendszer rendkívül hosszadalmas tervezési-műszaki kérdéseket is magába foglal. Nekünk a kiindulási pontunk az volt, akik az öntözéssel foglalkozunk, hogy azokat a területeket, ahol Magyarországon már valaha kialakult csatornaszakasz volt, zsiliprendszerek működtek, tegyük használhatóvá, hiszen az 400 ezer hektárnyi terület öntözését és megfelelő vízellátását biztosította korábban. Erre a költségvetésben meglett a forrás most is, nagy ütemben halad a zsilipek felújítása, működtetése.

Azt gondolom, ha példa kell arra, hogy szemléletváltás, ott a helyettes, akitől idézett elnök úr, és én azt mondom, minden szavammal egyetértek, akár a Partizánnak adtam, akár az Indexnek adtam, mindet vállalom a mai napig is, mert nemcsak úgy gondolom, úgy is hiszem, hogy minden erőfeszítéssel azon vagyunk, hogy hogyan tudjuk elősegíteni ezeket a kérdéseket, hogy ezek meg tudjanak valósulni.

Mert ahogy az ember bele tud nyúlni és kárt okozni, úgy jót is tud tenni és használni is tud, és az összes technikai fejlődést, az összes technikai szintünket mind-mind ide fogjuk tenni.

De nagyon sok mindent kellene változtatnunk akár a falvakban, a városokban is. Mert az egy nagyon érdekes vitát nyit ki, hogy miért mossuk össze a csapadékvizet és a szennyvizet; miért tároljuk túl a szennyvíztisztítóinkat ahelyett, hogy megőriznénk, mondjuk, a csapadékvizet; hogy miért nincs ott minden ház ereszcatornája alatt vízgyűjtő, és azzal öntözzük a fűünket, mert zömmel úgyis azzal kell - miért nem használjuk? Tehát van nagyon sok minden ilyen lehetőség, de ez nem megy így (*Az ujjáival csattint.*), csak lépésenként megy.

És ezeket a szemléletváltozásokat, szemléletformálásokat szerintem mindennap kell tennünk. Ebben segíthetnek a civil szervezetek, segíthetnek a szakmai szervezetek, de nem lehet sohasem túlhúzni. A nagy baj mindig ott van, amikor a gazda azzal szembesül, hogy rám akarnak jönni, el akarják venni a megélhetésem, és persze, bizonyos szervezetek azt mondják, még jó, hogy a közjó érdekében, de már azonnal is - nem lehet! Fokozatosan lehet; megértéssel lehet, és akkor működik. Mert ha nem

partnerként hozzuk magunkhoz a gazdákat, hanem ellenségként, ők ezt már megszokták, de akkor ellenállnak. És volt olyan rendszer - nem is kevés - a világban, amikor a gazdákat mindig ellenségnek tekintették. Isten óvjon bennünket attól, hogy olyan világ jöjjön újra!

Szabó Rebekának még: a „Vadvirágos Budapest” program, és majd fogok beszélni a méhbarát területekről. Hát, nem lehet lealibizni a dolgokat, és szerintem sokkal egyszerűbb volna, ha egyszerűen bevallották volna, hogy igen, van ilyen program, kezdtük, még nem tudjuk jól, próbálkozunk, megértést kérünk. Szimpatikusabb történet lett volna, mint kiállni egy száraz kórós területre, ami csupa gaz volt óhatatlanul, mert egy méhbarát terület mindig virágos, és nem elhagyatott, gazos.

És nyugodtan lehetett volna mondani, hogy kísérletezünk, próbáljuk, és ez a társadalom legnagyobb többségének szimpatikus lett volna. És szerintem ezen kell lenni: határozottan jelöljük meg azokat a területeket, amiket így kívánunk, és határozottan kezeljük szakértelemmel azokat, amiket pedig nem.

És azt a butaságot - és ezt nem lehet más szóval mondani -, minthogy méheket telepíteni a buszmegállóba vagy azok tetejére, amikor a méhallergia pillanatok alatt halálos lehet az allergiás emberre, ez a legnagyobb felelőtlenség! De itt megint mi történik? Az történik, hogy divatot látnak valahol, olvasnak valamit, és azt az elvárás fogalmazzák meg, hogy én is, én is, én is ilyet akarok - nem lehet! Ez szakma; megfontoltan lehet.

Szerintem sokkal helyesebb volna, ha ilyen területeken nem a méhekkal kezdenénk foglalkozni, hanem, mondjuk, darázs-garázssal, tehát a vad poszméhek fenntartásával. Sokkal ritkábban fordulnak elő, sokkal kevesebb szúrásveszélye van, sokkal elviselhetőbb a társadalom számára is. Tehát ezt mindenképpen figyelembe kell venni.

A parlagfű - amit felvetett - nagyon komoly probléma. Szerintem egyre inkább begyakorlódik a parlagfűbejelentési rendszer használata. A gazdák is érzik, súlyos bírságok jönnek, ha nem használja időben. De van egy egészen kiváló remény - megint csak büszkék lehetünk a magyar innovációra -, egy magyar feltaláló megtalálta azt a vegyszert, amely szelektíve a parlagfűre hat, tehát a napraforgó életben marad, a parlagfű elpusztul ettől a szertől. Magyar feltalálás. Az engedélyeztetése, azt hiszem, már le is zajlott, úgyhogy most már csak a használata következik. Ösztönöznünk kell majd a gazdákat arra, hogy tessenek szíves lenni ezt a napraforgó betakarítása előtt, a parlagfű virágzása előtt alkalmazni, mert szelektíve kiviszi a parlagfűvet, és ez megoldja ezt a kérdést.

A természet-helyreállítási rendelettel kapcsolatban csupa jó hírem van. Pontosan így tervezzük. A civil szervezeteket bevonva munkacsoport áll fel. Az Ökológiai Intézet lesz az, amelyik koordinálja tudományos alapon ezt az egész munkát, és ha ez összeáll, akkor tudjuk mi is kormányhatározatban rögzíteni ezeket a feltételeket, és így tudunk előrehaladni. Ebben egészen jól állunk és jól tudunk haladni.

Az erdőkkel kapcsolatosan van egy nagyon szép idézet, ami engem nagyon megfogott, és a közéletünkre és a társadalmi párbeszédre is pontosan illeszkedik. Valahogy így szól - de lehet, hogy államtitkár uram jobban tudja -, hogy egy fa kidőlése, kivágása sokkal nagyobb zajt csap, mint száz hektár fa növekedése. Ugye mindenki érti, hogy mit akarok?

Itt megint csak az a helyzet, hogy a legutóbbi sajtótörténetet hadd idézzem föl! Sopron! Felhívtam államtitkár urat, hogy hogyan lehet, mikor ott a Soproni Egyetem, és elmondja államtitkár úr és az egész szakma, hogy ez egy katasztrófa, amit ott leírnak, mert pont a természetvédelem érdekében történt egy oda nem illő dolog, a klímaválságtól szenvedő, félig elpusztult erdőt vágta le, hogy természetesen hozzanak létre, hogy őshonos, klímabarát vagy éghajlattűrő fajokkal telepítsék újra. Azt nem lehetett szálazni, annak az a tökéletes szakmai módja, és az a probléma, hogy mekkora

port vert. *(Szabó Rebeka: Nem is erről beszéltem!)* Ott volt címlapon, órákig lehetett olvasni.

Az emberek azt hiszik - és ez egy nagyon nehéz kérdéskör -, hogy itt felkent ellenségei vagyunk az erdőnek. Tudják, hogy mi a legnagyobb kár, ami ebben az egész történetben az elmúlt időszakban történt? Az, hogy az erdészeti szakmát és tudományt hiteltelenítették. Ez egy nagyon veszélyes dolog, mert ha vannak felkent hívei a természetvédelemnek, hogy megőrizték az erdő minőségét, azok pont az erdészek. Na, ők soha feleslegesen egy fát nem vágnak ki, soha, és ez egy nagyon-nagyon fontos dolog.

Azt viszont el kell ismerni mindenkinek, mert akkor olyan bátor vitéznek kéne lennünk, hogy nincs otthon fánk, semmilyen bútor. Mert az miből történne? Tehát egy szakszerű erdőgazdálkodás nem lehet máshogy. Hogyan gondoljuk, hogy magánemberek majd erdőt telepítsenek, és azt mondjuk, hogy nem vághatnak ki egyet sem? Hát, ilyen nem lehetséges! A gazdasági jellegét egyensúlyban ugyanúgy fenn kell tartani. *(Szabó Rebeka: Az egyensúlyról beszéltem!)* Az egyensúlyt, hát természetes!

Gondoljunk bele, a legnagyobb probléma ma is, hogy is fogalmazzák szakszerűen, hogy túlélése van az erdőknek, hogy nincs annyi igény a fára, amennyit ki kellene tervszerűen vágni. Itt tízéves erdőgazdálkodási tervek vannak egyeztetve a környezetvédelmi hatósággal, egyeztetve a természetvédelmi hatóságokkal, mindenkivel, és majd csak akkor fog hozzá az erdészet, nem magától, és az a jó hírem is van, hogy magánember sem vághat ki egyetlenegy fát sem engedélyek nélkül, és ez csak így mehet, máshogy nem. Ez a törvény és ez a szabály.

Különleges vízkészlet-gazdálkodási terület. Nagyon sajnálom, hogy lehet, hogy rosszul interpretáltam, és nem mondtam el jól, de a feltételezést is vissza kell utasítani, mert annak semmi köze az akkumulátorgyárokhoz. Elmondom, mihez van köze: az állattenyésztési telephez. Ahhoz van köze, hogy tudjunk ivóvizet biztosítani az állatoknak, csupán csak ehhez. Mivel eltérő dinamikája van a növénytermesztés vízigényének, viszont a mai szabályozás azt mutatja, hogy évekre előre a gazdák lefoglalták a vízkvótát, de 30 százalékát sem használják el, amit lefoglaltak, nem lehetne egyetlenegy új állattenyésztő telepet sem létesíteni Magyarországon, mert foglaltak a vízkvóták. Ezt kell megvizsgálnunk, és erről szól, hogy ott, arra a területre, ahová a pályázatokat szeretnék beadni a gazdálkodók, lehet-e állattenyésztési telepet létesíteni, mert akkor a dinamikus vízgazdálkodás szabályozásából, a vízkészlet-szabályozásból eredően lesz neki vízkvótája, ami mindig kiegyensúlyozott, hiszen egy brojlercsirketelep esetében megvan, hogy minden nap hány köbméternyi ivóvizet fogyaszt, tehát nem ingadozással terheli, hanem mindig folyamatos szintet tud számunkra biztosítani.

Növényvédőszer-maradványok. Igen, céljaink vannak, de ne felejtsük el, hogy mi még mindig a felét használjuk, mint Nyugat-Európa. Döngessük már a mellkasunkat, hogy mi a felét használjuk, egyharmadát használjuk, mint a hollandok! Azért ez egy óriási eredmény!

Amikor generális csökkentést fogalmaz meg az előírás, akkor nem veszi figyelembe azt, hogy az országok növényvédőszer-mértékének használata eltérő. Nem lehet azt mondani, hogy mindenki 50 százalékkal csökkentse, mert amikor mi az Európai Unió tagjai lettünk, önkéntes vállalással már lecsökkentettük a felére. Ez történt, és nekünk ezt akkor tessék jóváírni és elfogadni! Semmi baj nem lenne, a legjobb az volna, ha egy milligrammnyi növényvédőszer sem használnánk, ha tudnánk alternatívát. De azt nem lehet, hogy lehetetlenné tesszük a termelést, mert nincs semmi olyan lehetőségünk, amivel megvédjük a kórokozóktól.

Nem nyitottuk ki azt a vitát, nem akarom én sem, de gyakorlatilag ma a világban két nagy nézet küzd egymással ádáz harcot, a vegyipar és a biológia. Kémiai úton oldjuk meg a kórokozók elleni védelmet, vagy genetikai úton oldjuk meg a védelmet? Ez majd egy nagy vita lesz. Nagyon várom a végét.

Melyik nézet fog győzni? Olyan nincs, hogy egyik sem, mert a kórokozó jön. Az éghajlatváltozás, a klímaválság új és új kihívásokat idéz. Kémiai megoldás lesz, vagy genetikai megoldás lesz? Valamelyiknek lenni kell! Jelen pillanatban ez egy óriási vita nemcsak Európában, az egész világban. Ezt a vitát majd le kell folytatnunk, nem megúsztató.

Ferencz Orsolya képviselő asszony kérdésére, városi méhészet. Van. Divat. Grand Palais Párizsban: ott vannak. Bécsi Operaház teteje: ott vannak. Apáczai Csere János utca, Agrárminisztérium, 7. emelet terasza: ott vannak. Ezzel nincs is semmi baj, ha felelős gazdálkodás van. A Grand Palais méhészetének önálló méhésze van. Hihetetlen! Szakszerű! Ha ott van egy rajzás, kijön, és bemegy egy ablakon, megszúrja a teraszon lévő embert vagy a járókelőket, akkor abból nagy baj van. Tehát csak szakszerűen lehet. Én is nagyon félek, és mindig nagyon-nagyon odafigyelek arra, hogy az a méhcsalád, ami ott van a teraszon, nehogy rajzás legyen, hanem szakszerűen legyen kezelve. Tehát sokkal többször megnézi az ember, mintha otthon kezelné, mert a természetben elfér, de itt azért felelős gazdálkodás kell. És az az érvényes, valóban, én is azt mondom, hogy kell egy ajánlás. Tehát nagy szerelem a méhészkedés, egy hobbi, nagyon sokan tartják, de felelősen kell tartani.

És az egyébként nagyon jó meglátás volt számomra is, azt gondoltam, hogy etetnem kell majd a méhcsaládot, de talált annyit itt Budapest belvárosában a Margitszigetről meg egyéb helyekről, a városi parkfák virágzása idején a hársokról, hogy olyan mértékű mézmennyiség volt a kaptárban, amin én magam meglepődtem. Tehát ilyen téren ez egy fantasztikus dolog, de tényleg, ha gyarapszik, tehát szaporodik a tartási mód, akkor biztos, hogy szabályozni is kell, nem lehet felelőtlenül tenni, mert veszélyeket hordoz magában. Ha nincs az allergiás embernél kalciuminjekció vagy kapszula, ampulla, amit megiszik, akkor abból komoly baj lehet, és azt mindenképpen el kell kerülni.

Ezért, aki felelős a biodiverzitásért, és úgy érzi, hogy hasznot akar, mondjuk, önkormányzati szinten, nekik a darázsagaraszt ajánlom, a vad poszméheket: lehetővé tenni azt, hogy... És ezek kicsik, nyugodtan oda belepetéznek, szaporodnak, és mivel kevesen vannak, de sokkal nagyobb megporzási tevékenységet hajtanak végre, a biodiverzitáshoz, a sokszínűség eléréséhez kiválóan alkalmas partnerek tudnak lenni.

És hát, nyilván a méhbarát területnek virágosnak kell lennie, annak megvannak a fajösszetevői, hogy miből kell létrehozni, és nem csak úgy magától, mert ha ott a gazból származó pollen okoz kárt, akkor abból megint csak veszély van.

Varga Gábor képviselő úr: a Mezőföld, a Sárvíz, a Sió, a Nádor revitalizációja mind-mind nagyon komoly célkitűzés, nagyon fontos dolog, és én azt hiszem, hogy ott helyi kezdeményezésként el kell indítani a közös gondolkodást, a helyi vízügy vezetőivel le kell ülni, végig kell beszélni. És mivel szemléletváltás van, eredményre lehet vinni azokat a kezdeményezéseket, amiket ott szeretnének, meg kell vitatni pró és kontra az ellenérveket, és aztán mint képviselő, lobbizni és küzdeni kell azért, hogy azokra a beruházásokra vagy azokra a szabályozási rendszerekre, amik szükségesek ahhoz, megfelelő forrásokat is tudjanak találni.

Harrach Péter gyakorlatilag az erdőgazdálkodás és az erdészek védelmében szólt, és nagyon köszönöm, hogy érzékeli azt az egyensúlyt, összhangot, amit az erdészek a természet védelmében tesznek, hogy a mindennapi munkájukkal hogy tartják fenn magát az erdőt. Nagyon érdekes, és akkor az erdészek munkáját egy kicsit dicsérjük: Trianon után Magyarország fával borított területaránya 11 százalékos, most 22-23; '30-ra el kívánjuk érni a 27-et, tehát megduplázódott 100 év alatt Magyarország erdőterülete, és a legnagyobb erdősítést hajtjuk végre most Európában. Csak amit a gazdák beadtak pályázatot, az 43 ezer hektár, amit már finanszírozunk is. Mindaz az országfásítási program, amit hirdetünk, a településfásítással, az újszülöttek erdejével, tudják, mind-mind mit szolgálnak? Hogy társadalmasítsuk ezt a folyamatot, hogy ne csak az erdészek ültessenek fát, vagy ha az erdész elülteti, akkor a fiatalok ne azzal

szórakozzanak, hogy hogyan húzzák ki és hogy törik le, hanem hogyan edukáljuk a társadalmat, hogyan hívjuk fel a figyelmet arra, hogy azt öntözni kell, hogy arra figyelni kell, hogy azt ápolni kell, és hogy az erdőnek, a fának milyen jelentősége van. És ezt maguk az erdészek csinálják, és erre nagyon komoly támogatásokat adunk. Fantasztikus látni, amikor jönnek az óvodások, az iskolások; egyre több olyan kezdeményezés van a kis falvakban, hogy a búcsúzó nyolcadikosoknál mindenki ültet egy fát maga után, mindenki megjegyzi, hogy hol van, és így ereszt gyökeret a falu szövetébe. Fantasztikus dolgokat tudnak művelni. Én mindig nagyon örömmel veszek részt ezeken, és nagyon hálás vagyok ezekért.

Bencsik János alelnök úr nagyon komoly kérdést feszegetett. Egy csodálatos dolog, ugye, az egyetlen városunk, amely „Ramsari város” kitüntetett címmel bír, és valóban az, hogy az emberek áldozatokat is hoznak azért, hogy, mondjuk, a tavon megőrizték a vadliba-populációt, és, mondjuk, a szilveszteri tűzijátékról vagy petárdázásról önként lemondanak, és nemcsak arról, hogy a város ne alkalmazzon tűzijátékot, hanem saját maguk sem, azért ez tényleg egy kitüntetett eredmény, ugyanakkor nagyon komoly veszély, amire felhívta a figyelmet. Abban a pillanatban, mi már tudjuk, egy hét sem kell, hogy elteljen, maximum tíz nap, és jön a hír, hogy valamelyik vagy víziszárnyas- vagy tojótútelepünk elesik.

És ez egy nagyon komoly kérdéskör, és ezzel bizony nagyon foglalkoznunk kell. Szó volt először a tó állapotáról. Amikor én még egyetemre jártam, akkor volt ilyen technológia, hogy halastavi pecsenyekacsa-tartás, és ennek pont az volt a technológiája, hogy fölül a kacska, alul a hal, és közvetetten takarmányozta a kacska a halat, és ez így jó volt, igen, mígnem eliszaposodik, és az eliszaposodással van komoly probléma.

De én szeretnék ajánlani egy lehetőséget. Beszámoltam a LIFE-projektokról - tegyenek egy kezdeményezést! Az önkormányzatok, a civil szervezetek közvetlenül pályázhatnak a LIFE-projekt keretében. Világszinten jegyzik a tatai tó vadlúdállományát. Ez szerintem nagyon szép, és mivel „Ramsari város” is, szerintem Tata nagyon jó eséllyel pályázik arra, hogy ennek a tónak a rehabilitációját meg tudják tenni. Az önrészt pedig természetesen a minisztérium a magyar kormány által fogja tudni biztosítani, hogyha egy sikeres pályázaton vannak túl, de szerintem ez egy nagyon szép és nagyon nemes cél lehet.

Viszont ott gondolkodnunk kell azon, hogy a vadludak immunizálását hogyan fogjuk tudni megcsinálni. Egyelőre óriási vita van a gazdasági haszonállatok, víziszárnyasok immunizálásáról, ezért nincs még a madárinfluenza elleni vakcina bevezetve. Ugyanis azt döntötte sok ország, mivel még elegendő, kapható a piacon, ezért aki vakcináz, attól nem vesznek, mert kész a vakcina. De szerintem azt egy új társadalmi vitára lehetne bocsátani, hogy ha a gazdasági állatot nem, akkor a veszélyhozót, a forrást immunizáljuk, és megtalálni a módját, hogy hogyan immunizáljuk, akár amikor a tavon pihennek a ludak, hogyan lehet valamilyen megoldással, párán keresztül, bárhogyan elérni azt, hogy a ludak immunizálódjanak. Ez a tudomány kérdése, szerintem ezt forszíroznunk kell, annál is inkább, mert most jó lehetőségünk van, hiszen elfogadták a magyar biztost, akinek a portfóliója pont az állategészségügyi kérdések is.

És ezt szerintem nyugodtan föl lehet vetni, hogy akár kutatási témaként, kutatási alapként nézzük meg, mert a világban a vándormadarak érkezése, távozása rendkívüli mértékű gazdasági károkat okoz, és nem a biztosítók fizetik, hanem állami kártalanítás van 100 százalékban, és ez az, ami rendkívüli módon terheli a költségvetést is.

Keresztes László elnök úr felvetései, a szuverenitás feszegetése: egyetértek szinte minden kérdésével és minden felvetésével. Én azt gondolom, érzékelhette azt, hogy reagálunk rá, maximum a gyorsaságát kifogásolhatja. De nincs vita köztünk arról, hogy ez szükséges vagy nem szükséges.

Az is igaz, hogy gyorsabban kéne, és mindent el is követünk azért, hogy ez haladjon; amennyire lehet, ezt muszáj megtenni, hogy menjen is. Soroltam az előbb már azokat a törvényi háttérket, amiket megalkottunk, mert a felelősségünk az, hogy teremtsük meg a törvényi lehetőséget azért, hogy azok a célok, az a szemléletváltozás, amit szeretnénk elérni, meg tudjon valósulni.

Igen, elindult az agrárium és a vízügyi szakma közötti együttműködés. Elindul a gazdák és a vízügy közötti együttműködés. Csak ki kell szűrni a szélsőséget, mert az riasztó, és onnan lezár mindenki, és akkor nem. Ezt folyamatosan tesszük. Ha az adott helyzetben az adott lehetőség szerint élve tesszük, akkor ez működik. De nem lehet egy nagy, általános szabályt alkotni, hogy nem számít, hogy ő ott gazdálkodik, áldozza föl magát, viszlát, mert itt más érdek van.

Meg kell teremteni a lehetőséget hozzá, azt mondani, hogy akkor ott arra a területre szükség van, és lehetővé kell tenni a 2027 utáni Közös Agrárpolitika keretében, hogy ahogy most bizonyos országok az állattenyésztés leépítését finanszírozzák, legyen módunk arra, hogy ilyen területeket át tudjunk állítani a vízgazdálkodás céljára.

Szerintem ehhez egy nagyon komoly szakmai előkészítő munka lehet a Közös Agrárpolitika '27 utáni időszakának kérdésköre. Most nem tudunk belenyúlni, most lehet ostorozni minket. Ha módosítani akarunk, majdnem egy év küzdelem a Bizottságnál. Sokkal jobban járunk, ha alaposan megfontolva előkészítjük azt, hogy milyen elvek mentén milyen sor legyen az, amit mi erre felhasználhatunk, és akkor szerintem ez működni fog.

Termőföld. Nem érheti szó a ház elejét az Agrárminisztériumnak, hiszen megháromszoroztuk a termőföldvédelmi járadékot. Nagyon negatív hangokat kaptunk a parlamentben, de álltam a sarat, mert pontosan el akarunk riasztani mindenkit attól, hogy termőföldre akarjon új beruházást tenni, zöldmezőbe akarjon új beruházást tenni. Nagyon-nagyon komoly a bírság, háromszor kell megfizetni a termőföld árát. Ez nagyon komoly pénz. Nagyon komolyan terelgetjük oda az új vállalkozásokat, hogy a régi barnamezős területeken építse föl a beruházást. Beruházásra szükség van, nem lehet azt mondani, hogy akkor nem építünk utat. A mi házuk is épült valahol. Mi is használjuk az autópályát, az új vasútvonalakat. Azok mind termőföldön mennek át.

Ha azt vesszük, hogy száz évvel ezelőtt mekkora területen voltak házak, és mekkora területen vannak most házak, akkor ezt kétségbe vonjuk, hogy arra szükség volt? Ezt nem lehet. Együtt kell élnünk azzal, hogy a társadalom fejlődik, mert nem vagyunk hajlandók lemondani arról, hogy mindent mindenkor. Ott kellene kezdenünk, és akkor ez sokkal gyorsabban tudna haladni.

Pécsi ipari park kérdése. Kiemelt ipari park. Amikor megnézi az ember Délnyugat-Magyarország gazdasági paramétereit, az Ormánság munkaerő-lehetőségeit, az ipari lehetőségeit, a munkahelyi lehetőségeit, a gazdasági lehetőségeit - nincs. Óriási lemaradásban van. Ha azt akarjuk, hogy azt a térséget fejleszteni lehessen, hogy az ott élők megélhetést találjanak, akkor szükséges az ipari park. Ezt a célt szolgálja.

Hogy mikor lesz ott egyáltalán beruházás, nem tudom. A kormány elvi döntést hozott arról, hogy ott, ha betelepülő ipar jön, akkor annak a térségnek olyan gazdasági lehetőséget biztosít, amely fejleszti Debrecent. Látjuk most az észak-borsodi térséget, ami megindult Észak-Magyarországon 10-15 évvel ezelőtt, hogy érjen körbe az országon, mert pont az a déli rész van lemaradva, és ezt minden paraméter mutatja. Amikor Navracsics miniszter úr előveszi a táblázatait, és az egy főre eső gazdasági lehetőségeket nézi, minden mértékben el van maradva. Hogy is fogalmazzak? Majdnem úgy mondom, hogy kötelező. De tényleg így van, kell fejlesztés abban a térségben, mert máskülönben az emberek megélhetését nem tudjuk biztosítani. Számukra is kell biztosítani jövőt.

Mecseki gumierdő kérdése. Most úgy szól a törvény, hogy a terület tulajdonosának el kell szállítania. Ott nem lehet kivételt tenni. Én kértem államtitkár urat, hogy nézze meg, derítse föl ennek a helyzetnek a mikéntjét, és adjon számot erről, hogy milyen intézkedéseket hogyan tudunk tenni.

Sajó, arzen kérdéskör. Gyakorlatilag el is mondta, hogy mi a helyzet: Szlovákia. A probléma ott van, hogy amikor Magyarországon vizsgáljuk, nincs semmilyen változás. Nem tudok fellépni, nem tudok hivatkozni. Amikor két évvel ezelőtt talán még az előző környezetvédelmi miniszter volt, hiába kerestük a kapcsolatot, ha a környezetvédelmi miniszterhez mentem, akkor azt mondta, hogy nem hozzá tartozik, mert ez valami bányaiügyi minisztérium kérdésköre. Passzolgatták a labdát egymásnak, és éreztem, hogy nem akarják vagy nem tudják megoldani ezt a kérdést.

A jogi gát pedig abban van, hogy nem tudok beavatkozni szlovák oldalon, csak magyar oldalon, és addig, míg nálunk - ez nagyon rosszul hangzik - nincs mérhető probléma, addig nem tudok ebben nemzetközi fórumokhoz fordulni, hogy kikényszerítsük a megállapodást. Én azt gondolom egyébként, hogy a mostani szlovák kormány munkatársai mindent elkövetnek azért, hogy ezt a nehéz helyzetet előbb-utóbb megoldják, és azt remélem, hogy inkább előbb, mint utóbb.

Balogh Péter hozzászólása kapcsán pedig gyakorlatilag az előzőekben mindent elmondtam. Nincs vita köztünk. Tehát akkor, amikor vízügyi kérdésekről beszélünk, azt szeretném mindenkinek mondani, hogy mi pont ugyanazon az oldalon vagyunk, mi vagyunk a megrendelők. Mi azt szeretnénk, hogy minél több legyen, minél gyorsabban lenne, hisz mi abból a vízből szeretnénk öntözni, ami odajön a földünk szélére. Mi ezért fizettünk már a pályázatokra 176,2 milliárd forintot a gazdáknak, ezért írtuk ki most is a következő etapot 64 milliárd forintért. Tehát nekünk ez létkérdés, hogy menjen, a termelés biztonságát jelenti. Mi egyoldalúan küzdünk azért, hogy legyen.

Amit a párbeszédbe szeretnék még betenni, a Balogh Péterrel való beszélgetésünkbe, ő úgy fogalmazott, hogy iparszerű, vagy természetes megoldás legyen, vagy természetszerű, én pedig azt kérdezem vissza, hogy irányított legyen, vagy szabályozatlan. *(Balogh Péter: Szabályozott!)* Tehát kell hogy mindenképpen szabályozzuk ezt a kérdést, mert ez állandó vita ezekben a párbeszédekben. Nem lehet szabályozatlan körülmények között bocsátani ki a vizet, hanem ha ebben egyetértünk, akkor az szerintem gyorsabban és közelebb visz bennünket a megoldáshoz.

Azt érzékelem, hogy sok nézőpontból vizsgáljuk a problémákat, de gyakorlatilag azt kell megállapítanom, hogy vitánk egymással nincsen. A jószándékot, a jóakaratot senki sem vitatja. Tisztában van mindenki a lehetőségekkel, tisztában van mindenki az adottságokkal, azt használjuk ki, mint ahogy Gelencsér képviselő úrral is beszélünk, hogy igen, vannak ügyeink, amelyek akár pártok fölött, ideológiák és nézőpontok fölött is egyesíthetjük a nemzetet, mert közös álláspontra tudunk jutni, és úgy tudunk megoldást tenni. Ez mindig sokkal nagyobb élmény is, és sokkal nagyobb siker is. Éljük át minél többször azt, hogy vannak közös ügyeink, amelyeket közösen akarunk megoldani! Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen miniszter úr válaszát! Most az a helyzet, hogy egy jó két és fél órás vitán vagyunk túl, és én azt gondolom, hogy bennem is rengeteg olyan kérdés merült fel, amire nagyon szívesen válaszolnék, nagyon szívesen reagálnék. Azt gondolom, ezek olyan kérdések is, amelyek messze akár egy egynapos parlamenti vita kereteit is kifizítenék.

Azt gondolom, az a legfontosabb most, amivel miniszter úr is zárta, hogy a jó két és fél órás vita alatt szinte teljesen száműztük az ideológiai megközelítést, hiszen olyan kérdésekről van szó, amelyek minden magyar ember, sőt az egész Kárpát-medence minden lakója számára sorskérdés.

Nagyon sok olyan kérdést ismertem fel itt az elmúlt két és fél órában, amelyben egyetértés van, olyat is, amelyben komoly viták vannak, és olyan kérdéseket is elég sokat, amelyekben félreértések vannak, rossz megfogalmazások vannak.

Én azt tartom a legfontosabbnak, hogy itt elhangzott, hogy felkent ellenségeknek tekintenek bizonyos szereplők bizonyos helyzetekben bizonyos másik szereplőket. Na, ezt kell mindig elkerülnünk.

Tehát amikor ilyen természeti kérdésekről, a természeti kincseinkről beszélünk, akkor soha nem szabad felkent ellenségeket keresnünk se az egyik, se a másik oldalon, hiszen ezekben a kérdésekben csak a partnerség értelmezhető. Ezek nemzeti ügyek; nem pártpolitikai ügyek, nem ideológiai ügyek, nemzeti ügyek.

Ugyanakkor az a tanulság itt fölismerhető a félreértések és a véleménykülönbségek kapcsán, hogy a párbeszédnek kell teret adni. Le kell tudni ülni egy asztalhoz akár ilyen fontos kérdések kapcsán, tematikusan, külön-külön, nem egy miniszteri meghallgatásban általánosan, úgyhogy én ebben kérem miniszter úr partnerségét, és azt gondolom, hogy a bizottság minden tagja nevében mondhatom, hogy mi nyitottak vagyunk arra, hogy ilyen szakpolitikai kérdésekben részt vegyünk. Mint ahogy egyébként az említett vízgazdálkodás kérdésében Balogh Péter is jelezte, hogy januárban lesz egy olyan konferencia, ahol természetesen szó nincs szabályozatlan kérdésekről, hanem csakis olyan szabályozott, megalapozott kérdésekről fognak beszélni szakemberek által, amelyek nagyon nagy mértékben hozzásegíthetnek minket a helyes megoldásokhoz.

Köszönöm szépen még egyszer miniszter úrnak és munkatársainak a részvételt. Ezt a napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Az egyebekben kérdezem képviselőtársaimat, hogy van-e újabb hozzászólási szándék. *(Nincs ilyen jelzés.)*

Az ülés berekesztése

Amennyiben nincs, akkor a mai ülést lezárom, és a következő ülésről pedig majd tájékoztatjuk a bizottság tagjait.

Köszönöm szépen még egyszer vendégeinknek, a bizottsági tagoknak és köszönöm szépen munkatársainak, hogy lehetővé tették az ülés megtartását.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 28 perc)

Bencsik János
a bizottság alelnöke

Dr. Keresztes László Lóránt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Vicai Erika és Madarász Mária